

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про землеустрій

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 36, ст.282)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
 № 1066-VI від 05.03.2009, ВВР, 2009, № 29, ст.396
 № 1443-VI від 04.06.2009, ВВР, 2009, № 47-48, ст.719
 № 1702-VI від 05.11.2009, ВВР, 2010, № 5, ст.40
 № 3038-VI від 17.02.2011, ВВР, 2011, № 34, ст.343
 № 3123-VI від 03.03.2011, ВВР, 2011, № 37, ст.376
 № 3613-VI від 07.07.2011, ВВР, 2012, № 8, ст.61
 № 3774-VI від 22.09.2011, ВВР, 2012, № 21, ст.193
 № 4444-VI від 23.02.2012, ВВР, 2012, № 49, ст.555
 № 5003-VI від 21.06.2012, ВВР, 2013, № 19-20, ст.189
 № 5245-VI від 06.09.2012, ВВР, 2013, № 36, ст.472
 № 5394-VI від 02.10.2012, ВВР, 2013, № 40, ст.534
 № 5395-VI від 02.10.2012, ВВР, 2013, № 40, ст.535
 № 5462-VI від 16.10.2012, ВВР, 2014, № 6-7, ст.80
 № 365-VII від 02.07.2013, ВВР, 2014, № 14, ст.248
 № 367-VII від 02.07.2013, ВВР, 2014, № 17, ст.588
 № 191-VIII від 12.02.2015, ВВР, 2015, № 21, ст.133
 № 497-VIII від 02.06.2015, ВВР, 2015, № 31, ст.293
 № 863-VIII від 08.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.38
 № 1817-VIII від 17.01.2017, ВВР, 2017, № 9, ст.68
 № 2314-VIII від 01.03.2018, ВВР, 2018, № 15, ст.121
 № 2498-VIII від 10.07.2018, ВВР, 2018, № 37, ст.277
 № 124-IX від 20.09.2019, ВВР, 2019, № 46, ст.295
 № 155-IX від 03.10.2019, ВВР, 2019, № 48, ст.325 - щодо набрання чинності див. пункт 1 розділу XII
 № 199-IX від 17.10.2019, ВВР, 2019, № 51, ст.377
 № 340-IX від 05.12.2019, ВВР, 2020, № 12, ст.66
 № 402-IX від 19.12.2019, ВВР, 2020, № 20, ст.141
 № 711-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 46, ст.394
 № 720-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.408
 № 1175-IX від 02.02.2021, ВВР, 2021, № 19, ст.167
 № 1423-IX від 28.04.2021
 № 1657-IX від 15.07.2021, ВВР, 2021, № 44, ст.354
 № 1720-IX від 08.09.2021, ВВР, 2021, № 50, ст.394
 № 2079-IX від 17.02.2022
 № 2145-IX від 24.03.2022
 № 2247-IX від 12.05.2022
 № 2321-IX від 20.06.2022
 № 2698-IX від 19.10.2022
 № 2849-IX від 13.12.2022}

{У тексті Закону слова "адміністративно-територіальне утворення" у всіх відмінках замінено словами "адміністративно-територіальна одиниця" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 3613-VI від 07.07.2011}

{У тексті Закону слова "державні стандарти, норми і правила" у всіх відмінках замінено словами "норми і правила" у відповідному відмінку згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

{У тексті Закону слова "засоби масової інформації" та "електронні засоби масової інформації" у всіх відмінках і числах замінено словом "медіа" згідно із Законом № 2849-IX від 13.12.2022}

Цей Закон визначає правові та організаційні основи діяльності у сфері землеустрою і спрямований на регулювання відносин, які виникають між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами із забезпечення сталого розвитку землекористування.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

У цьому Законі наведені нижче основні терміни вживаються в такому значенні:

види робіт із землеустрою - обстежувальні, вишукувальні, топографо-геодезичні, картографічні, проектні та проектно-вишукувальні роботи, що виконуються з метою складання документації із землеустрою;

діяльність у сфері землеустрою - наукова, технічна, виробнича та управлінська діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб, що здійснюється при землеустрої;

документація із землеустрою (землевпорядна документація) - затверджені в установленому порядку текстові та графічні матеріали, якими регулюється використання та охорона земель державної, комунальної та приватної власності, а також матеріали обстеження і розвідування земель тощо;

{Абзац четвертий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 497-VIII від 02.06.2015, № 1423-IX від 28.04.2021}

заходи із землеустрою - передбачені документацією із землеустрою роботи щодо раціонального використання та охорони земель, формування та організації території об'єкта землеустрою з урахуванням їх цільового призначення, обмежень у використанні та обмежень (обтяжень) правами інших осіб (земельних сервітутів), збереження і підвищення родючості ґрунтів;

землеустрій - сукупність соціально-економічних та екологічних заходів, спрямованих на регулювання земельних відносин та раціональну організацію території адміністративно-територіальних одиниць, суб'єктів господарювання, що здійснюються під впливом суспільно-виробничих відносин і розвитку продуктивних сил;

зрошувальний (осушувальний) масив - масив земель сільськогосподарського призначення, на якому проводиться гідротехнічна меліорація та/або розташовані внутрішньогосподарські меліоративні системи;

{Статтю 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

масив земель сільськогосподарського призначення - сукупність земельних ділянок сільськогосподарського призначення, що складаються з сільськогосподарських та необхідних для їх обслуговування несільськогосподарських угідь (земель під польовими дорогами, меліоративними системами, господарськими шляхами, прогонами, лінійними об'єктами, об'єктами інженерної інфраструктури, а також ярами, заболоченими землями, іншими угіддями, що розташовані всередині земельного масиву), мають спільні межі та обмежені природними та/або штучними елементами рельєфу (автомобільними дорогами загального користування, позахисними лісовими смугами та іншими захисними насадженнями, водними об'єктами тощо);

{Статтю 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

межа території територіальної громади - умовна лінія на поверхні землі (у тому числі на водному просторі), що відокремлює територію однієї територіальної громади від інших територій;

{Абзац дев'ятий статті 1 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

план земельної ділянки - графічне зображення, що відображає місцезнаходження, зовнішні межі земельної ділянки та межі земель, обмежених у використанні і обмежених (обтяжених) правами інших осіб (земельних сервітутів), а також розміщення об'єктів нерухомого майна, природних ресурсів на земельній ділянці;

проект землеустрою - сукупність економічних, проектних і технічних документів щодо обґрунтування заходів з використання та охорони земель, які передбачається здійснити за таким проектом;

{Абзац статті 1 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

робочий проект землеустрою - сукупність економічних, проектних і технічних документів з використання та охорони земель, що включає розрахунки, опис, креслення технічних рішень, кошторис, реалізацію яких передбачається здійснити протягом строку, встановленого цим проектом;

{Абзац статті 1 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

стале землекористування - використання земель, що визначається тривалим користуванням земельною ділянкою без зміни її цільового призначення, погіршення її якісних характеристик та забезпечує оптимальні параметри екологічних і соціально-економічних функцій територій;

{Абзац статті 1 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

технічна документація із землеустрою - сукупність текстових та графічних матеріалів, що визначають технічний процес проведення заходів з використання та охорони земель без застосування елементів проектування;

{Статтю 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

цільове призначення земельної ділянки - допустимі напрями використання земельної ділянки відповідно до встановлених законом вимог щодо використання земель відповідної категорії та визначеного виду цільового призначення;

{Абзац п'ятнадцятий частини першої статті 1 в редакції Закону № 711-IX від 17.06.2020}

черезсмужжя - розташування між декількома земельними ділянками, що належать на праві власності, користування (оренда, суборенда, емфітевзис) одній особі і розташовані в одному масиві земель сільськогосподарського призначення, земельних ділянок, що належать на праві власності, користування (оренда, суборенда, емфітевзис) іншій особі.

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

Терміни "функціональна зона території", "комплексний план просторового розвитку території територіальної громади", "містобудівна документація", "генеральний план населеного пункту", "детальний план території" вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у

Законі України "Про регулювання містобудівної діяльності".

{Статтю 1 доповнено частиною другою згідно із Законом № 711-IX від 17.06.2020}

Стаття 2. Призначення землеустрою

Землеустрій забезпечує:

а) реалізацію державної політики щодо використання та охорони земель, здійснення земельної реформи, вдосконалення земельних відносин, наукове обґрунтування розподілу земель за цільовим призначенням з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів, формування раціональної системи землеволодіння і землекористування, створення екологічно сталих агроландшафтів тощо;

б) надання інформації для правового, економічного, екологічного і містобудівного механізмів регулювання земельних відносин на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях шляхом встановлення особливого режиму та умов використання й охорони земель;

в) встановлення і закріплення на місцевості меж адміністративно-територіальних одиниць, територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, меж земельних ділянок власників і землекористувачів;

г) прогнозування, планування і організацію раціонального використання та охорони земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях;

ґ) організацію території сільськогосподарських підприємств, установ і організацій з метою створення просторових умов для еколого-економічної оптимізації використання та охорони земель сільськогосподарського призначення, впровадження прогресивних форм організації управління землекористуванням, удосконалення структури і розміщення земельних угідь, посівних площ, системи сівозміни, сінокосо- і пасовищезміни;

д) розробку і здійснення системи заходів із землеустрою для збереження природних ландшафтів, відновлення та підвищення родючості ґрунтів, рекультивациі порушених земель і землювання малопродуктивних угідь, захисту земель від ерозії, підтоплення, висушення, зсувів, вторинного засолення, закислення, заболочення, ущільнення, забруднення промисловими відходами та хімічними речовинами тощо, консервації деградованих і малопродуктивних земель, запобігання іншим негативним явищам;

е) організацію території підприємств, установ і організацій з метою створення умов сталого землекористування та встановлення обмежень і обтяжень (земельних сервітутів) у використанні та охороні земель несільськогосподарського призначення;

є) отримання інформації щодо кількості та якості земель, їхнього стану та інших даних, необхідних для ведення державного земельного кадастру, моніторингу земель, здійснення державного контролю за використанням та охороною земель.

Стаття 3. Система землеустрою

Система землеустрою включає:

а) законодавчо визначену діяльність у сфері землеустрою;

б) органи, що здійснюють державне регулювання у сфері землеустрою;

в) організацію, регулювання та управління у сфері землеустрою;

г) здійснення землеустрою на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях (далі - загальнодержавному, регіональному і місцевому рівнях);

ґ) державний і самоврядний контроль за здійсненням землеустрою;

д) наукове, кадрове та фінансове забезпечення землеустрою;

е) суб'єкти та об'єкти землеустрою.

Стаття 4. Суб'єкти землеустрою

Суб'єктами землеустрою є:

органи державної влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування;

{Абзац другий статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3123-VI від 03.03.2011}

юридичні та фізичні особи, які здійснюють землеустрій;

землевласники та землекористувачі.

Стаття 5. Об'єкти землеустрою

Об'єктами землеустрою є:

територія України;

території адміністративно-територіальних одиниць або їх частин;

території землеволодіння та землекористування чи окремі земельні ділянки.

Стаття 6. Принципи землеустрою

Землеустрій базується на таких принципах:

а) дотримання законності;

б) забезпечення науково обґрунтованого розподілу земельних ресурсів між галузями економіки з метою раціонального розміщення продуктивних сил, комплексного економічного і соціального розвитку регіонів, формування сприятливого навколишнього природного середовища;

в) організації використання та охорони земель із врахуванням конкретних зональних умов, узгодженості екологічних, економічних і соціальних інтересів суспільства, які забезпечують високу економічну і соціальну ефективність виробництва, екологічну збалансованість і стабільність довкілля та агроландшафтів;

г) створення умов для реалізації органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами їхніх конституційних прав на землю;

г) забезпечення пріоритету сільськогосподарського землеволодіння і землекористування;

д) забезпечення пріоритету вимог екологічної безпеки, охорони земельних ресурсів і відтворення родючості ґрунтів, продуктивності земель сільськогосподарського призначення, встановлення режиму природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення;

е) відкритості та доступності документації із землеустрою, публічності її погодження та затвердження.

{Частина першу статті 6 доповнено пунктом "е" згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 7. Правова основа землеустрою

Правову основу землеустрою становлять Конституція України, Земельний кодекс України, закони України "Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність", "Про планування і забудову територій", цей Закон, закони України та інші нормативно-правові акти.

Розділ II

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Стаття 8. Органи, що здійснюють регулювання у сфері землеустрою

Регулювання у сфері землеустрою здійснюють Верховна Рада України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, місцеві державні адміністрації, а також центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин, центральні органи виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері земельних відносин у межах повноважень, встановлених законом.

{Частина перша статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5462-VI від 16.10.2012, № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 9. Повноваження Верховної Ради України у сфері землеустрою

До повноважень Верховної Ради України у сфері землеустрою належать:

а) визначення засад державної політики у галузі використання та охорони земель;

{Пункт "б" статті 9 виключено на підставі Закону № 1175-IX від 02.02.2021}

в) затвердження загальнодержавних програм щодо використання та охорони земель;

г) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до Конституції України.

Стаття 10. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері землеустрою

До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері землеустрою належать:

а) реалізація державної політики у галузі використання та охорони земель;

б) організація здійснення землеустрою;

в) забезпечення виконання загальнодержавних програм використання та охорони земель;

{Пункт "в" статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

г) затвердження в межах своїх повноважень нормативно-правових актів з питань землеустрою;

{Пункт "г" статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

г) координація діяльності органів виконавчої влади з питань землеустрою;

{Пункт "д" статті 10 виключено на підставі Закону № 5462-VI від 16.10.2012}

е) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Стаття 11. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим у сфері землеустрою

До повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим на території республіки у сфері землеустрою належать:

а) забезпечення реалізації державної політики у галузі використання та охорони земель;

б) розроблення, затвердження та участь у реалізації республіканських програм використання та охорони земель, підвищення родючості ґрунтів відповідно до загальнодержавних програм;

в) погодження та участь у реалізації загальнодержавних програм використання та охорони земель у межах території Автономної Республіки Крим;

г) координація діяльності районних і міських (міст республіканського значення) рад у сфері землеустрою;

{Пункт "г" частини першої статті 11 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

д) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Стаття 12. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим у сфері землеустрою

До повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим у сфері землеустрою належать:

- а) забезпечення реалізації державної політики у галузі використання та охорони земель;
- б) участь у розробленні та забезпеченні виконання загальнодержавних та республіканських програм щодо використання та охорони земель;
- в) координація діяльності державних органів земельних ресурсів;
- г) координація здійснення землеустрою;

{Пункт "г" частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

г) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Стаття 13. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері землеустрою

До повноважень місцевих державних адміністрацій у сфері землеустрою належать:

- а) забезпечення реалізації державної політики у галузі використання та охорони земель;
- б) участь у розробленні та забезпеченні виконання загальнодержавних і регіональних (республіканських) програм щодо використання та охорони земель;
- в) координація діяльності державних органів земельних ресурсів;
- г) координація здійснення землеустрою;

{Пункт "г" частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

г) інформування населення про заходи, передбачені землеустроєм;

д) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Стаття 13¹. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин, у сфері землеустрою

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин, у сфері землеустрою, належать:

- а) затвердження нормативно-правових актів, норм і правил у сфері землеустрою;
- б) забезпечення розроблення та реалізації загальнодержавних і регіональних програм з питань землеустрою;
- в) забезпечення здійснення землеустрою;
- г) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

{Закон доповнено статтею 13¹ згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

Стаття 14. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, у сфері землеустрою

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, у сфері землеустрою, належать:

- а) внесення пропозицій про формування державної політики у сфері землеустрою і забезпечення її реалізації;
- б) участь у розробленні та реалізації загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель;

{Пункт "б" статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 365-VII від 02.07.2013}

в) здійснення землеустрою, у тому числі забезпечення проведення державної інвентаризації земель та земельних ділянок усіх форм власності;

{Пункт "в" частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

г) здійснення сертифікації інженерів-землевпорядників, утворення Кваліфікаційної комісії та ведення Державних реєстрів сертифікованих інженерів-землевпорядників та інженерів-геодезистів;

{Пункт "г" статті 14 в редакції Законів № 365-VII від 02.07.2013, № 367-VII від 02.07.2013}

г) розроблення в установленому законодавством порядку нормативно-правових актів, норм і правил;

{Пункт "г" статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

д) створення інформаційної бази даних з питань землеустрою;

{Пункт "е" частини першої статті 14 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

є) організація, у тому числі за участю іноземних наукових установ та організацій, наукових досліджень з питань землеустрою;

ж) забезпечення створення, формування і ведення Державного фонду документації із землеустрою;

ж¹) здійснення державного нагляду у сфері землеустрою;
{Статтю 14 доповнено пунктом "ж¹" згідно із Законом № 367-VII від 02.07.2013}

з) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

{Стаття 14 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4444-VI від 23.02.2012, № 5394-VI від 02.10.2012; в редакції Закону № 5462-VI від 16.10.2012}

Стаття 14¹. {Статтю 14¹ виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 15. Повноваження обласних рад у сфері землеустрою

До повноважень обласних рад у сфері землеустрою належать:

а) забезпечення реалізації державної політики в галузі використання та охорони земель;

{Пункт "б" частини першої статті 15 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

в) затвердження та участь у реалізації регіональних програм використання та охорони земель, підвищення родючості ґрунтів;

г) організація землеустрою;

ґ) координація робіт із землеустрою;

д) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Стаття 16. Повноваження Київської і Севастопольської міських рад у сфері землеустрою

До повноважень Київської і Севастопольської міських рад у сфері землеустрою на їх території належать:

а) розробка, затвердження і реалізація цільових програм, схем та проектів землеустрою щодо використання та охорони земель;

б) організація здійснення землеустрою, проведення інвентаризації земель та земельних ділянок усіх форм власності;

{Пункт "б" частини першої статті 16 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

в) організація та здійснення державного контролю за використанням та охороною земель у межах та порядку, встановлених законом;

{Пункт "в" частини першої статті 16 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

{Пункт "г" частини першої статті 16 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

г) інформування населення про заходи, передбачені землеустроєм;

д) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Стаття 17. Повноваження районних рад у сфері землеустрою

До повноважень районних рад у сфері землеустрою на території району належать:

а) забезпечення реалізації державної політики в галузі використання та охорони земель;

{Пункт "б" частини першої статті 17 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

в) організація землеустрою та затвердження землевпорядних проектів;

г) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Стаття 18. Повноваження районних у містах рад у сфері землеустрою

Повноваження районних у містах рад у сфері землеустрою визначаються міськими радами.

Стаття 19. Повноваження сільських, селищних, міських рад у сфері землеустрою

До повноважень сільських, селищних, міських рад у сфері землеустрою на території сіл, селищ, міст належать:

а) організація та здійснення землеустрою, проведення інвентаризації земель та земельних ділянок усіх форм власності;

{Пункт "а" частини першої статті 19 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

б) організація та здійснення державного контролю за використанням та охороною земель у межах та порядку, встановлених законом;

{Пункт "б" частини першої статті 19 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

в) координація здійснення землеустрою та контролю за використанням і охороною земель комунальної власності;

г) інформування населення про заходи, передбачені землеустроєм;

ґ) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Розділ III

ОРГАНІЗАЦІЯ І РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Стаття 20. Обов'язковість землеустрою

Землеустрій проводиться в обов'язковому порядку на землях усіх категорій незалежно від форми власності в разі:

а) розробки документації із землеустрою щодо організації раціонального використання та охорони земель;

б) встановлення та зміни меж об'єктів землеустрою;

{Пункт "б" частини першої статті 20 в редакції Закону № 1175-IX від 02.02.2021}

в) надання, вилучення (викупу), відчуження земельних ділянок;

г) встановлення в натурі (на місцевості) меж земель, обмежених у використанні і обмежених (обтяжених) правами інших осіб (земельні сервітути);

г) організації нових і впорядкування існуючих об'єктів землеустрою;

д) виявлення порушених земель і земель, що зазнають впливу негативних процесів, та проведення заходів щодо їх відновлення чи консервації, рекультивації порушених земель, землювання малопродуктивних угідь, захисту земель від ерозії, підтоплення, заболочення, вторинного засолення, висушення, ущільнення, забруднення промисловими відходами, радіоактивними і хімічними речовинами та інших видів деградації, консервації деградованих і малопродуктивних земель;

е) розроблення комплексного плану території територіальної громади, генерального плану населеного пункту, детального плану території.

{Частину першу статті 20 доповнено пунктом "е" згідно із Законом № 711-IX від 17.06.2020}

Заходи, передбачені затвердженою в установленому порядку документацією із землеустрою, є обов'язковими для виконання органами державної влади та органами місцевого самоврядування, власниками землі, землекористувачами, у тому числі орендарями.

Власники землі, землекористувачі, у тому числі орендарі, при здійсненні землеустрою зобов'язані забезпечити доступ розробникам документації із землеустрою до своїх земельних ділянок, що підлягають землеустрою.

Стаття 21. Організація і планування землеустрою

Організацію і планування землеустрою на загальнодержавному і місцевому рівнях здійснюють Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до повноважень, встановлених Конституцією України, Земельним кодексом України, цим Законом та іншими законами України.

Стаття 22. Підстави проведення землеустрою

Землеустрій здійснюється на підставі:

а) рішень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо проведення робіт із землеустрою (у тому числі при розробленні містобудівної документації);

{Пункт "а" частини першої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 711-IX від 17.06.2020}

б) укладених договорів між юридичними чи фізичними особами (землевласниками і землекористувачами) та розробниками документації із землеустрою;

в) судових рішень.

Рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування про надання дозволу на розробку документації із землеустрою приймається виключно у строки та лише у випадках, передбачених цим Законом та Земельним кодексом України. Зазначене рішення надається безоплатно та має необмежений строк дії.

{Статтю 22 доповнено частиною другою згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 23. Нормативно-правові акти з питань здійснення землеустрою

Нормативно-правові акти з питань здійснення землеустрою встановлюють порядок організації, норми і правила виконання робіт із землеустрою, їх склад і зміст.

Нормативно-правові акти з питань здійснення землеустрою є обов'язковими до виконання всіма суб'єктами землеустрою.

Стаття 24. Норми і правила у сфері землеустрою

Норми і правила у сфері землеустрою встановлюють комплекс якісних та кількісних показників, параметрів, що регламентують розробку і реалізацію документації із землеустрою з урахуванням екологічних, економічних, соціальних, природно-кліматичних та інших умов.

Норми і правила у сфері землеустрою розробляються і затверджуються в установленому законом порядку.

Стаття 25. Документація із землеустрою

Документація із землеустрою розробляється в електронній та паперовій формах у вигляді схеми, проекту, робочого проекту або технічної документації. Особливим видом такої документації є документація із землеустрою, яка одночасно є містобудівною документацією, - комплексні плани просторового розвитку територій територіальних громад, генеральні плани населених пунктів, детальні плани територій. Затверджена документація із землеустрою є публічною та загальнодоступною.

{Частину першу статті 25 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021; із змінами, внесеними згідно із Законом № 711-IX від 17.06.2020}

Види документації із землеустрою:

а) схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць;

а¹) проекти землеустрою щодо встановлення меж територій територіальних громад;
{Частина другу статті 25 доповнено пунктом "а¹" згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

б) проекти землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальних одиниць;

б¹) містобудівна документація, яка одночасно є документацією із землеустрою (комплексні плани просторового розвитку територій територіальних громад, генеральні плани населених пунктів, детальні плани територій);

{Частина другу статті 25 доповнено пунктом "б¹" згідно із Законом № 711-IX від 17.06.2020}

в) проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів;

г) проекти землеустрою щодо приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій;

г) проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок;

д) проекти землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб;

е) проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь;

є) проекти землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів;

ж) проекти землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв);

з) робочі проекти землеустрою;

{Пункт "и" частини другої статті 25 виключено на підставі Закону № 1175-IX від 02.02.2021}

і) технічна документація із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості);

ї) технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту;

й) технічна документація із землеустрою щодо поділу та об'єднання земельних ділянок;

к) технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель;

л) технічна документація із землеустрою щодо резервування цінних для заповідання територій та об'єктів;

{Частина другу статті 25 доповнено пунктом "л" згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

м) технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж режимоутворюючих об'єктів культурної спадщини.

{Частина другу статті 25 доповнено пунктом "м" згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Види документації із землеустрою та їх склад встановлюються виключно цим Законом.

Відповідність документації із землеустрою в електронному вигляді положенням нормативно-технічних документів, норм і правил у сфері землеустрою засвідчується кваліфікованим електронним підписом сертифікованого інженера-землевпорядника, який відповідає за якість робіт із землеустрою, з використанням кваліфікованої електронної позначки часу, а в паперовій формі - підписом та особистою печаткою сертифікованого інженера-землевпорядника, який відповідає за якість робіт із землеустрою.

{Частина четверта статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019; в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

{Стаття 25 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3613-VI від 07.07.2011, № 5003-VI від 21.06.2012, № 5245-VI від 06.09.2012, № 5394-VI від 02.10.2012, в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 26. Замовники і розробники документації із землеустрою

Замовниками документації із землеустрою можуть бути органи державної влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, землевласники і землекористувачі, а також інші юридичні та фізичні особи.

{Частина перша статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3123-VI від 03.03.2011, № 1423-IX від 28.04.2021}

Розробниками документації із землеустрою є:

юридичні особи, що володіють необхідним технічним і технологічним забезпеченням та у складі яких працює за основним місцем роботи сертифікований інженер-землевпорядник, який є відповідальним за якість робіт із землеустрою;

{Абзац другий частини другої статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 711-IX від 17.06.2020}

фізичні особи - підприємці, які володіють необхідним технічним і технологічним забезпеченням та є сертифікованими інженерами-землевпорядниками, відповідальними за якість робіт із землеустрою.

{Частина друга статті 26 в редакції Законів № 5394-VI від 02.10.2012, № 367-VII від 02.07.2013}

Розробником комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту, детального плану території є суб'єкт господарювання, що відповідає критеріям, визначеним частиною другою цієї статті, та відповідно до закону може розробляти містобудівну документацію.

{Статтю 26 доповнено новою частиною згідно із Законом № 711-IX від 17.06.2020}

Взаємовідносини замовників і розробників документації із землеустрою регулюються законодавством України і договором.

Подання документації із землеустрою до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, для внесення відомостей до Державного земельного кадастру від імені замовника документації здійснюється її розробником, якщо інше не встановлено договором.

{Статтю 26 доповнено частиною згідно із Законом № 3613-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

Стаття 27. Права та обов'язки замовників документації із землеустрою

Замовники документації із землеустрою мають право:

- а) доручати розробникам виконання робіт із землеустрою;
- б) встановлювати наукові, технічні, економічні та інші вимоги до документації із землеустрою;
- в) визначати строк виконання робіт і порядок розгляду документації із землеустрою;
- г) визначати за погодженням із розробником документації із землеустрою вартість робіт із землеустрою і порядок їх оплати;
- г) виступати власником документації із землеустрою;
- д) проводити індексацію вартості виконаних робіт із землеустрою в порядку, встановленому законом;
- е) здійснювати контроль за виконанням робіт із землеустрою в порядку, встановленому законом.

Замовники документації із землеустрою за рахунок власних коштів мають право на вибір розробника та укладення з ним договору, якщо інше не передбачено законодавством України.

Замовники документації із землеустрою зобов'язані:

- а) виконувати всі умови договору, а в разі невиконання або неналежного виконання нести відповідальність, передбачену договором і законом;
- б) надавати вихідну документацію, необхідну для виконання робіт із землеустрою;
- в) проводити відповідно до закону на конкурсній основі відбір розробників документації із землеустрою, що розробляється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів;
- г) прийняти виконані роботи та оплатити їх.

Стаття 28. Права та обов'язки розробників документації із землеустрою

Розробники документації із землеустрою мають право:

- а) виконувати роботи із складання документації із землеустрою;
- б) погоджувати із замовником наукові, технічні, економічні та інші вимоги до документації із землеустрою, строк виконання робіт, їх вартість та порядок оплати;
- в) безперешкодного доступу до об'єктів землеустрою;

{Пункт "в" частини першої статті 28 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

{Пункт "г" частини першої статті 28 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

{Пункт "г" частини першої статті 28 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

д) вимагати зупинення робіт, що виконуються з порушенням документації із землеустрою і призводять до нецільового використання земель та їх псування;

е) вносити пропозиції щодо оновлення застарілої або розробки нової документації із землеустрою;

є) у процесі розробки документації із землеустрою, на підставі якої формуються відомості про об'єкти Державного земельного кадастру (у тому числі документації із землеустрою, яка одночасно є містобудівною документацією), одержувати від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, юридичних та фізичних осіб інформацію про місце розташування таких об'єктів та їх характеристики (з урахуванням законодавства про користування інформацією, що становить державну таємницю).

{Частина першу статті 28 доповнено пунктом "є" згідно із Законом № 711-IX від 17.06.2020}

Розробники документації із землеустрою зобов'язані:

- а) дотримуватися законодавства України, що регулює земельні відносини, відносини у сфері охорони навколишнього природного середовища, оцінки впливу на довкілля, а також норм і правил при здійсненні землеустрою;

{Пункт "а" частини другої статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2321-IX від 20.06.2022}

б) інформувати зацікавлених осіб про здійснення землеустрою;

в) виконувати всі умови договору;

г) виконувати роботи із складання документації із землеустрою у строк, передбачений договором. Максимальний строк складання документації із землеустрою, крім документації із землеустрою, яка одночасно є містобудівною документацією, не повинен перевищувати шести місяців з моменту укладення договору;

{Частина другу статті 28 доповнено пунктом "г" згідно із Законом № 3774-VI від 22.09.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 711-IX від 17.06.2020}

г) страхувати свою професійну відповідальність перед замовниками документації із землеустрою та третіми особами.

{Частина другу статті 28 доповнено пунктом "г" згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Розробники документації із землеустрою несуть відповідно до закону відповідальність за достовірність, якість і безпеку заходів, передбачених цією документацією.

У разі невиконання або неналежного виконання умов договору при здійсненні землеустрою, розробники документації із землеустрою несуть відповідальність, передбачену договором і законом.

Виконавці робіт із землеустрою не мають права складати документацію із землеустрою у разі, якщо:

об'єктом землеустрою є земельні ділянки, що належать виконавцю робіт із землеустрою або особам, які працюють у його складі;

особи, які працюють у складі виконавця робіт із землеустрою, мають родинні зв'язки із замовником робіт із землеустрою, або у юридичній особі, керівництво якої має родинні зв'язки із замовником;

об'єктом землеустрою є земельні ділянки, що належать засновникам або учасникам виконавця робіт із землеустрою;

замовником робіт із землеустрою є засновник або учасник виконавця робіт із землеустрою.

{Статтю 28 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Документація із землеустрою, складена з порушенням вимог цієї статті, не може бути затверджена.

{Статтю 28 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 29. Загальні вимоги до змісту документації із землеустрою

Документація із землеустрою включає в себе текстові та графічні матеріали і містить обов'язкові положення, встановлені завданням на розробку відповідного виду документації.

Документація із землеустрою розробляється на основі завдання на розробку відповідного виду документації, затвердженого замовником.

Документація із землеустрою у складі текстових матеріалів обов'язково містить пояснювальну записку, в якій зазначаються:

підстава проведення землеустрою (у тому числі рішення органу державної влади, органу місцевого самоврядування, на підставі якого здійснюється розроблення документації із землеустрою);

основні відомості про об'єкт (об'єкти) землеустрою;

використані розробником нормативно-правові акти з питань здійснення землеустрою;

використані розробником норми і правила у сфері землеустрою;

використані розробником документи Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель;

використані розробником відомості Державного земельного кадастру, а також Державного реєстру земель у разі внесення до Державного земельного кадастру відомостей про земельні ділянки, сформовані до 2013 року;

використані розробником відомості Державного картографо-геодезичного фонду;

використана розробником затверджена містобудівна документація, а також вкопювання із такої документації;

опис процедури виконання топографо-геодезичних робіт (у разі їх виконання);

опис та обґрунтування проектного рішення;

інформація про проведення ґрунтових, геоботанічних та інших обстежень земель при здійсненні землеустрою (у разі їх проведення);

інформація про наявні в межах об'єкта землеустрою будівлі, споруди та речові права на них (у разі формування земельних ділянок, внесення відомостей про земельну ділянку до Державного земельного кадастру);

інформація про наявні в межах об'єкта землеустрою обмеження у використанні земель (у разі формування земельних ділянок, внесення до Державного земельного кадастру відомостей про сформовану земельну ділянку, обмеження у використанні земель) із зазначенням підстави встановлення таких обмежень;

виконавець робіт із землеустрою, його технічне і технологічне забезпечення;

умови щодо зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок (у разі порушення ґрунтового покриву земельних ділянок у результаті реалізації проектного рішення);

інформація про виконання передбачених законом вимог щодо погодження документації із землеустрою;

інформація про дотримання вимог закону щодо погодження поділу, об'єднання, вилучення земельних ділянок;

заява виконавця робіт із землеустрою про дотримання ним обмежень, встановлених статтею 28 цього Закону.

{Частина третя статті 29 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

До пояснювальної записки за рішенням розробника можуть бути додані документи, що підтверджують відомості (інформацію), наведені в ній.

{Частина статті 29 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

У графічній частині документації із землеустрою відображаються існуючі (за наявності) та проектні межі об'єктів землеустрою, відомості про які підлягають внесенню до Державного земельного кадастру відповідно до Закону України "Про Державний земельний кадастр", креслення технічних рішень (для робочих проектів землеустрою).

{Частина статті 29 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 30. Погодження і затвердження документації із землеустрою

Погодження і затвердження документації із землеустрою проводиться в порядку, встановленому Земельним кодексом України, цим Законом.

{Частина перша статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 31. Порядок внесення змін до документації із землеустрою

Зміни до документації із землеустрою вносяться особою, яка відповідно до вимог цього Закону може бути розробником документації із землеустрою за рішенням органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування або власників землі та землекористувачів, у тому числі орендарів, які затвердили проекти землеустрою.

{Частина перша статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Погодження та затвердження змін до документації із землеустрою здійснюються в порядку, передбаченому для погодження та затвердження документації із землеустрою.

{Статтю 31 доповнено частиною другою згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 32. Державний фонд документації із землеустрою та оцінки земель

Державний фонд документації із землеустрою та оцінки земель формується на основі збирання, обробки, обліку матеріалів, отриманих у результаті здійснення землеустрою та оцінки земель.

Державний фонд документації із землеустрою та оцінки земель ведеться в електронній формі.

Ведення та адміністрування Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, який є держателем цього фонду. За рішенням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, ведення та адміністрування Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель можуть здійснювати державні підприємства, що належать до сфери його управління і здійснюють заходи із створення та супроводження програмного забезпечення, необхідного для обліку, зберігання та оприлюднення матеріалів Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель.

Документація із землеустрою та оцінки земель Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель є державною власністю і не може передаватися у приватну власність.

Положення про Державний фонд документації із землеустрою та оцінки земель, а також порядок надходження, обліку, зберігання матеріалів у фонді, порядок користування такими матеріалами затверджує Кабінет Міністрів України.

Сертифіковані інженери-землевпорядники, які відповідають за якість робіт із землеустрою, зобов'язані безоплатно передавати документацію із землеустрою та оцінки земель до Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель в електронному вигляді у місячний строк після її затвердження. Порядок передачі такої документації визначається Положенням про Державний фонд документації із землеустрою та оцінки земель.

{Стаття 32 в редакції Закону № 711-IX від 17.06.2020}

Стаття 33. Порядок користування Державним фондом документації із землеустрою та оцінки земель

Документи Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель належать до публічної інформації.

Відомості Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель, що містять інформацію, яка відповідно до закону становить державну таємницю, надаються в порядку та на умовах, визначених Законом України "Про державну таємницю".

Доступ до документів Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель надається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, усім зацікавленим юридичним та фізичним особам у порядку, визначеному Законом України "Про доступ до публічної інформації".

Перелік документів, що зберігаються у Державному фонді документації із землеустрою та оцінки земель, а також документація із землеустрою та оцінки земель в електронному вигляді оприлюднюються на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

Технологічні та програмні засоби, необхідні для оприлюднення відомостей та документів Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель, повинні забезпечувати юридичним та фізичним особам можливість авторизованого перегляду, копіювання та роздрукування інформації, яка відповідно до цієї статті надається безоплатно, на основі поширених веб-оглядачів та редакторів, без необхідності застосування спеціально створених для цього технологічних та програмних засобів, цілодобово, без обмежень.

У разі якщо відомості та документи Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель містять персональні дані фізичних осіб (реєстраційний номер облікової картки платника податків, серія та номер паспорта, місце проживання, дата народження), вони оприлюднюються та надаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, виключно після знеособлення персональних даних.

{Стаття 33 в редакції Закону № 711-IX від 17.06.2020}

Стаття 34. Топографо-геодезичні та картографічні роботи при здійсненні землеустрою

Топографо-геодезичні та картографічні роботи проводяться з метою створення і своєчасного поновлення планово-картографічної основи при здійсненні землеустрою в порядку, визначеному Законом України "Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність".

Інформаційний зміст і масштаб топографо-геодезичних та картографічних матеріалів визначаються з урахуванням використання цих матеріалів, детальності проектування, обстежень і вишукувань відповідно до закону.

Стаття 35. Інвентаризація земель при здійсненні землеустрою

Інвентаризація земель проводиться з метою встановлення місця розташування об'єктів землеустрою, їхніх меж, розмірів, правового статусу, виявлення земель, що не використовуються, використовуються нерационально або не за цільовим призначенням, виявлення і консервації деградованих сільськогосподарських угідь і забруднених земель, встановлення кількісних та якісних характеристик земель, необхідних для ведення Державного земельного кадастру, виявлення та виправлення помилок у відомостях Державного земельного кадастру, здійснення державного контролю за використанням та охороною земель і прийняття на їх основі відповідних рішень органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

{Частина перша статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

У разі виявлення при проведенні інвентаризації земель державної та комунальної власності земель, не віднесених до тієї чи іншої категорії, віднесення таких земель до відповідної категорії здійснюється органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування на підставі відповідної документації із землеустрою, погодженої та затвердженої в установленому законом порядку.

{Статтю 35 доповнено частиною другою згідно із Законом № 3123-VI від 03.03.2011}

Порядок проведення інвентаризації земель затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 35 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

Інвентаризація масиву земель сільськогосподарського призначення проводиться з такими особливостями:

а) підставою для проведення інвентаризації масиву земель сільськогосподарського призначення є:

для земель державної власності - рішення органу виконавчої влади, уповноваженого здійснювати розпорядження земельною ділянкою;

в інших випадках - рішення сільської, селищної, міської ради, на території якої знаходиться масив;

б) при проведенні інвентаризації масиву земель сільськогосподарського призначення здійснюються заходи щодо:

внесення до Державного земельного кадастру відомостей про сформовані земельні ділянки, відомості про які не внесені до Державного земельного кадастру;

формування невитребуваних (нерозподілених) земельних ділянок;

формування земельних ділянок сільськогосподарського призначення під польовими дорогами;

формування земельних ділянок сільськогосподарського призначення під полезахисними лісовими смугами та іншими захисними насадженнями, які обмежують масив та земельні ділянки, розташовані уздовж масиву;

виправлення помилок, допущених у відомостях Державного земельного кадастру щодо меж земельних ділянок та інших відомостей про земельні ділянки.

{Пункт "б" частини четвертої статті 35 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

{Статтю 35 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

Інвентаризація масиву земель сільськогосподарського призначення, не менш як 75 відсотків земель якого належить одній або декільком особам на праві власності або користування, може проводитися за відсутності рішення органів, зазначених у пункті "а" частини четвертої цієї статті.

{Статтю 35 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

За результатами проведення інвентаризації масиву земель сільськогосподарського призначення відомості про такий масив та про земельні ділянки, розташовані в ньому (у разі їх формування або за відсутності відомостей про них у Державному земельному кадастрі), вносяться до Державного земельного кадастру, про що замовник документації із землеустрою письмово повідомляє власників та користувачів земельних ділянок.

{Статтю 35 доповнено частиною згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

Стаття 36. Грунтові, геоботанічні та інші обстеження земель при здійсненні землеустрою

Грунтові, геоботанічні та інші обстеження земель при здійсненні землеустрою проводяться з метою отримання інформації про якісний стан земель, а також для виявлення самозалісених ділянок, земель, що зазнають впливу водної та вітрової ерозії, підтоплення, радіоактивного та хімічного забруднення, інших негативних явищ.

{Частина перша статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2321-IX від 20.06.2022}

Отримана в процесі обстежень інформація використовується для:

- а) проведення агроекологічної оцінки земель;
- б) розробки прогнозів і програм використання та охорони земель, схем і проектів землеустрою;
- в) ведення обліку про якісний стан земель;
- г) ведення моніторингу земель;
- г) прийняття органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування рішень про рекультивацію та консервацію земель, введення обмежень у використанні земель, відновлення, збереження та підвищення родючості ґрунтів, покращення природних ландшафтів, передачу в постійне користування державним та комунальним лісгосподарським підприємствам самозалісених ділянок тощо;

{Пункт "г" частини другої статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2321-IX від 20.06.2022}

д) розробки заходів із землеустрою щодо організації раціонального використання та охорони земель;

е) обґрунтування бізнес-планів та проектів землеустрою.

Стаття 37. Бонітування ґрунтів при здійсненні землеустрою

Бонітування ґрунтів проводиться з метою отримання показників для порівняння оцінки якості ґрунтів за їхніми основними природними властивостями.

Критерієм бонітування є отримані при ґрунтових обстеженнях якісні показники ґрунтів, які мають сталий характер та суттєво впливають на врожайність сільськогосподарських культур, вирощуваних у конкретних природно-кліматичних умовах, і найповніше відображають родючість ґрунту.

Дані бонітування ґрунтів використовуються при здійсненні землеустрою з метою розробки комплексу заходів із землеустрою щодо використання та охорони земель, збереження і підвищення родючості ґрунтів.

Стаття 38. Земельно-оціночні роботи при здійсненні землеустрою

Земельно-оціночні роботи при здійсненні землеустрою виконуються з метою визначення якісних характеристик, економічної цінності та вартості земель у порядку, встановленому законом.

Оцінка земель проводиться для порівняльного аналізу і прогнозу ефективності використання землі як природного ресурсу та основного засобу виробництва, а також при здійсненні цивільно-правових угод, для визначення розміру земельного податку, втрат лісгосподарського виробництва, справляння державного мита та в інших випадках, визначених законом.

{Частина друга статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2698-IX від 19.10.2022}

Оцінка земель проводиться відповідно до Закону України "Про оцінку земель" за методиками, затвердженими Кабінетом Міністрів України.

{Частина третя статті 38 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 39. Природно-сільськогосподарське районування земель при здійсненні землеустрою

Природно-сільськогосподарське районування земель при здійсненні землеустрою провадиться з метою обліку і відображення положення земель з урахуванням природних умов та агробіологічних вимог сільськогосподарських культур в єдиній системі класифікації.

Природно-сільськогосподарське районування земель при здійсненні землеустрою є основою для проведення оцінки земель, розробки схем землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць і робочих проектів землеустрою.

{Частина друга статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Порядок здійснення природно-сільськогосподарського районування земель визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 40. Технічне та технологічне забезпечення землеустрою

Технічне забезпечення землеустрою базується на використанні засобів обчислювальної та інформаційної техніки, технічних засобів для виконання геодезичних та інших робіт.

Технологічне забезпечення землеустрою базується на використанні сучасних інформаційних технологій і систем для збору, ведення, контролю, накопичення, зберігання, поновлення, пошуку, перетворення, переробки, відображення, видачі й передачі даних.

Основою інформаційного забезпечення землеустрою є автоматизовані системи, призначені для обробки даних земельно-кадастрових, топографо-геодезичних та інших зйомок і дистанційного зондування, ведення земельної статистики, прогнозування, планування, проектування, картографування, організаційного управління.

Вимоги до технічного і технологічного забезпечення виконавців робіт із землеустрою встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин.

{Статтю 40 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 5394-VI від 02.10.2012}

Стаття 41. Надання консалтингових послуг з питань землеустрою

Консалтингові послуги з питань землеустрою передбачають:

а) консультування власників землі та землекористувачів щодо раціонального використання та охорони земель;

б) надання інформації про результати досліджень щодо використання та охорони земель, запровадження і здійснення природоохоронних заходів тощо;

в) надання інформаційних послуг з питань земельного законодавства, здійснення цивільно-правових угод, оцінки земель, оподаткування, оренди та інших послуг щодо земельних ділянок;

г) надання сільськогосподарським товаровиробникам і громадянам практичної допомоги щодо складання бізнес-планів.

Консалтингові послуги землевласникам та землекористувачам надають юридичні особи незалежно від їх організаційно-правової форми господарювання і форми власності та фізичні особи, які здійснюють господарську діяльність у сфері землеустрою.

Розділ IV

ПРОВЕДЕННЯ ЗЕМЛЕУСТРОЮ НА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ

Стаття 42. *{Статтю 42 виключено на підставі Закону № 1175-IX від 02.02.2021}*

Стаття 43. *{Статтю 43 виключено на підставі Закону № 497-VIII від 02.06.2015}*

Стаття 44. *{Статтю 44 виключено на підставі Закону № 497-VIII від 02.06.2015}*

Стаття 45. Схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, територій територіальних громад

{Назва статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, територій територіальних громад розробляються з метою визначення перспективи щодо використання та охорони земель, для підготовки обґрунтованих пропозицій у галузі земельних відносин, організації раціонального використання та охорони земель, перерозподілу земель з урахуванням потреби сільського, лісового та водного господарств, розвитку сіл, селищ, міст, територій оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення, природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення тощо.

{Частина перша статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, територій територіальних громад розробляються щодо території відповідного району, територіальної громади, села, селища, міста.

{Частина друга статті 45 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель району розробляються за рішенням районної ради.

{Частина статті 45 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель села, селища, міста, територіальної громади розробляються за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради.

{Частина статті 45 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Схема землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель відповідної адміністративно-територіальної одиниці, територій територіальних громад включає:

а) завдання на складання схеми землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальної одиниці, територій територіальних громад;

б) пояснювальну записку;

{Пункт "в" частини п'ятої статті 45 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

г) характеристику природних умов адміністративно-територіальної одиниці, територій територіальних громад;

г) інформацію про сучасний стан використання та охорони земель у межах адміністративно-територіальної одиниці, територій територіальних громад (включаючи обмеження у використанні земель);

д) картограму категорій земель у розрізі угідь у межах відповідної території;

е) картограму агропромислових груп ґрунтів та крутизни схилів;

є) еколого-економічне обґрунтування використання та охорони земель;

ж) техніко-економічні показники схеми землеустрою;

з) матеріали геодезичних вишукувань та землепорядного проектування;

и) інформацію про перспективний стан використання та охорони земель у межах адміністративно-територіальної одиниці, територій територіальних громад;

і) схему запланованих заходів щодо раціонального використання та охорони земель.

{Пункт "і" частини п'ятої статті 45 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

{Частина статті 45 в редакції Законів № 497-VIII від 02.06.2015, № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 45¹. Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, генеральний план населеного пункту, детальний план території

Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, генеральний план населеного пункту, детальний план території є одночасно документацією із землеустрою та містобудівною документацією на місцевому рівні.

Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, генеральний план населеного пункту, крім відомостей, передбачених Законом України "Про регулювання містобудівної діяльності", включає:

а) матеріали топографо-геодезичних вишукувань;

б) матеріали погодження відповідно до Земельного кодексу України;

в) експлікацію земельних угідь за власниками та користувачами земельних ділянок;

г) переліки обмежень у використанні земель та переліки земельних ділянок, щодо яких встановлено обмеження у використанні земель;

г) збірний план земельних ділянок, наданих у власність чи користування, та земельних ділянок, не наданих у власність чи користування;

д) план розподілу земель за категоріями, власниками і користувачами (форма власності, вид речового права), угіддями з відображенням наявних обмежень (обтяжень).

Детальний план території, крім відомостей, передбачених Законом України "Про регулювання містобудівної діяльності", також повинен містити переліки обмежень у використанні земель та переліки земельних ділянок, щодо яких встановлено обмеження у використанні земель.

Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, генеральний план населеного пункту, детальний план території може також передбачати:

а) формування земельних ділянок комунальної власності територіальної громади, щодо території якої розроблена відповідна документація;

б) внесення до Державного земельного кадастру відомостей про земельні ділянки всіх форм власності, сформованих до 2004 року, відомості про які відсутні у Державному земельному кадастрі.

У разі формування земельної ділянки або внесення відомостей про земельну ділянку до Державного земельного кадастру комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, генеральний план населеного пункту, детальний план території також включає:

а) відомості про обчислення площі земельної ділянки;

б) кадастровий план земельної ділянки;

в) матеріали перенесення меж земельної ділянки в натуру (на місцевість);

г) перелік обмежень у використанні земельних ділянок;

г) акт приймання-передачі межових знаків на зберігання;

д) акт перенесення в натуру (на місцевість) меж охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон і зон особливого режиму використання земель (за наявності).

Межі територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмеження у використанні земель встановлюються по суходолу і по водному простору.

Під час кадастрових зйомок при розробці комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту, детального плану території, які проводяться з метою внесення до Державного земельного кадастру відомостей про землі, що передані до 1 січня 2004 року в постійне користування державним та комунальним підприємствам, установам, організаціям або державним та комунальним підприємствам, установам, організаціям, правонаступниками яких вони є, із площ, переданих у постійне користування, виключаються землі (частини земельних ділянок), які раніше вибули з постійного користування, у тому числі внаслідок прийняття рішень органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

{Закон доповнено статтею 45¹ згідно із Законом № 711-IX від 17.06.2020}

Стаття 46. Проекти землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальних одиниць

{Назва статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Для встановлення або зміни меж адміністративно-територіальних одиниць розробляються проекти землеустрою щодо встановлення (зміни) меж відповідних адміністративно-територіальних одиниць.

{Частина перша статті 46 в редакції Закону № 5003-VI від 21.06.2012}

Проекти землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальних одиниць розробляються для створення повноцінного життєвого середовища та створення сприятливих умов їх територіального розвитку, забезпечення ефективного використання потенціалу територій із збереженням їх природних ландшафтів та історико-культурної цінності, з урахуванням інтересів власників земельних ділянок, землекористувачів, у тому числі орендарів, і затвердженої містобудівної документації.

{Частина друга статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Проект землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальної одиниці включає:

- а) пояснювальну записку;
- б) завдання на виконання робіт;
- в) план існуючої (за наявності) та проектної межі адміністративно-територіальної одиниці;
- г) площу земель в існуючих (за наявності) та проектних межах адміністративно-територіальної одиниці;
- г) опис меж адміністративно-територіальної одиниці;
- д) каталог координат поворотних точок меж адміністративно-територіальної одиниці.

{Частина третя статті 46 в редакції Законів № 5003-VI від 21.06.2012, № 1423-IX від 28.04.2021}

Проект землеустрою щодо зміни меж населеного пункту може також передбачати пов'язані із цим зміни меж інших суміжних адміністративних одиниць, якщо прийняття рішення про їх зміну згідно із законом належить до компетенції одного органу.

{Статтю 46 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Межі адміністративно-територіальних одиниць визначаються як по суходолу, так і по водному простору.

{Статтю 46 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Проекти землеустрою щодо встановлення (зміни) меж сіл, селищ, міст розробляються за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради.

{Статтю 46 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Проект землеустрою щодо встановлення (зміни) меж району розробляється за рішенням відповідної районної ради, а у разі якщо районна рада не утворена - обласної ради.

{Статтю 46 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Проект землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальної одиниці підлягає погодженню сільськими, селищними, міськими, районними радами, районними державними адміністраціями, за рахунок території яких планується здійснити розширення її меж. У разі розширення меж населеного пункту за рахунок території, яка не входить до складу відповідного району, або якщо районна рада не утворена, проект погоджується з Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною державною адміністрацією.

{Статтю 46 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

У разі встановлення меж міст проект також погоджується з Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласною радою.

{Статтю 46 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Рішення про встановлення (зміну) меж адміністративно-територіальних одиниць є одночасно рішенням про затвердження проектів землеустрою щодо їх встановлення (зміни).

{Статтю 46 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

{Частина одинадцять статті 46 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Відомості про встановлення (зміну) меж адміністративно-територіальних одиниць вносяться до Державного земельного кадастру. Відомості про встановлені (змінені) межі адміністративно-територіальних одиниць зазначаються у витязі з Державного земельного кадастру, який безоплатно видається відповідній сільській, селищній, міській, районній, обласній раді.

{Статтю 46 доповнено частиною дванадцятою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

{Частина тринадцять статті 46 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 46¹. Проекти землеустрою щодо встановлення меж територій територіальних громад

Проекти землеустрою щодо встановлення меж територій територіальних громад розробляються з метою:

- а) з'ясування дійсної межі території територіальної громади;
- б) вирішення спору між декількома органами місцевого самоврядування щодо меж територій територіальних громад;
- в) внесення відомостей про межі території територіальної громади до Державного земельного кадастру.

При розробленні проектів землеустрою щодо встановлення меж територій територіальних громад не допускається:

встановлення межі території територіальної громади, що змінюватиме межі адміністративно-територіальних одиниць;

розташування сформованої земельної ділянки в межах декількох територіальних громад (крім земель лісгосподарського призначення, водного фонду, природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, земельних ділянок під лінійними об'єктами транспортної, енергетичної інфраструктури).

Проект землеустрою щодо встановлення меж території територіальної громади включає:

- а) пояснювальну записку;
- б) завдання на виконання робіт;
- в) вкопіювання із проекту формування території сільської (селищної) ради (за наявності);
- г) опис меж території територіальної громади;
- г) креслення меж території територіальної громади, складене у відповідному масштабі;
- д) каталог координат поворотних точок меж території територіальної громади.

Межі території територіальної громади можуть проходити по суходолу і по водному простору.

У разі встановлення меж території об'єднаної територіальної громади проект землеустрою щодо встановлення її межі має визначати зовнішні межі об'єднаної територіальної громади, межі територій усіх територіальних громад, що увійшли до її складу.

Проекти землеустрою щодо встановлення меж територій територіальних громад розробляються за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради.

Відомості про межі території територіальної громади вносяться до Державного земельного кадастру.

Відомості про межі території територіальної громади зазначаються у витязі з Державного земельного кадастру, який безоплатно видається відповідній сільській, селищній, міській раді.

{Закон доповнено статтею 46¹ згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 47. Проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів

Проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів розробляються з метою:

- а) збереження природного різноманіття ландшафтів, охорони довкілля, підтримання екологічного балансу;
- б) створення місць для організованого лікування та оздоровлення людей, масового відпочинку і туризму;
- в) створення приміських зелених зон, збереження і використання об'єктів культурної спадщини;
- г) проведення науково-дослідних робіт;
- г) встановлення меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг;
- д) визначення в натурі (на місцевості) меж охоронних зон та інших обмежень у використанні земель, встановлених законами та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами, а також інформування про такі обмеження землевласників, землекористувачів, інших фізичних та юридичних осіб.

Проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів визначають місце розташування і розміри земельних ділянок, власників земельних ділянок, землекористувачів, у тому числі орендарів, межі територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого (округи і зони санітарної (гірничо-санітарної) охорони), рекреаційного та історико-культурного (охоронні зони) призначення, водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, смуг відведення та берегових смуг водних шляхів, а також встановлюють режим використання та охорони їх територій.

Проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів розробляються на підставі укладених договорів між замовниками документації із землеустрою та її розробниками.

Проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів для біосферних заповідників, природних заповідників, національних природних парків, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних парків, парків - пам'яток садово-паркового мистецтва та зоологічних парків можуть розроблятися лише на землях та земельних ділянках, що включаються до складу таких територій без вилучення у землевласників та землекористувачів.

{Частина четверта статті 47 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів включають:

а) завдання на складання проекту землеустрою;

б) пояснювальну записку;

в) характеристику території із встановленням режиму використання земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів;

{Пункт "г" частини п'ятої статті 47 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

г) матеріали геодезичних вишукувань та землевпорядного проектування;

д) витяг з графічної частини відповідної містобудівної документації з позначеними межами водоохоронної зони, прибережної захисної смуги, пляжної зони (за наявності);

{Пункт "д" частини п'ятої статті 47 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

е) інформацію про перспективний стан використання та охорони земель у межах адміністративно-територіальної одиниці, яка є складовою схеми землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель відповідної адміністративно-територіальної одиниці (за наявності);

є) план організації території з відображенням угідь, землевласників і землекористувачів, у тому числі земельних ділянок, щодо яких встановлені обмеження у використанні;

ж) план меж земельних ділянок, що включаються до території природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, водного фонду та водоохоронних зон, меж обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів без їх вилучення у землевласників та землекористувачів;

з) креслення перенесення в природу (на місцевість) меж території оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення та земель водного фонду та водоохоронних зон, меж обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів;

{Пункт "з" частини п'ятої статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

и) акт перенесення в природу (на місцевість) меж території оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, меж обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів у природі (на місцевості);

{Пункт "и" частини п'ятої статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

і) перелік обмежень у використанні земельних ділянок.

{Пункт "і" частини п'ятої статті 47 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Проект землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів, що розробляється з метою

внесення до Державного земельного кадастру відомостей про межі та режими використання земель у межах територій пам'яток культурної спадщини, історико-культурних заповідників, історико-культурних заповідних територій, охоронюваних археологічних територій, зон охорони, буферних зон, історичних ареалів населених місць, територій об'єктів культурної всесвітньої спадщини, розробляється у складі науково-проектної документації у сфері охорони культурної спадщини, крім випадків розроблення таких проектів з метою внесення до Державного земельного кадастру відомостей про обмеження у використанні земель, встановлені до набрання чинності цією частиною.

{Статтю 47 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Проект землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів, що розробляється з метою внесення до Державного земельного кадастру відомостей про межі та режими використання земель, щодо яких відповідно до Закону України "Про охорону культурної спадщини" встановлюються обмеження у використанні земель, включає:

- а) завдання на складання проекту землеустрою;
- б) пояснювальну записку;
- в) характеристику території із встановленням режиму використання земель, на яких розташовані об'єкти культурної всесвітньої спадщини, пам'ятки культурної спадщини, історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території, охоронювані археологічні території, музеї просто неба, меморіальні музеї-садиби, зони охорони, буферні зони, історичні ареали населених місць;
- г) матеріали геодезичних вишукувань та землевпорядного проектування;
- г) перелік обмежень у використанні земельних ділянок;
- д) перелік земельних ділянок, на які поширюється дія зони обмеження у використанні земельних ділянок;
- е) відомості обчислення площі зони обмеження, у тому числі каталог координат.

{Статтю 47 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Межі територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон встановлюються і по суходолу, і по водному простору.

Рішення про затвердження проектів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон одночасно є рішенням про встановлення меж таких територій.

Відомості про межі територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, межі обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів вносяться до Державного земельного кадастру.

{Статтю 47 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

{Стаття 47 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 48. Врахування громадських інтересів при здійсненні землеустрою

З метою врахування громадських інтересів при здійсненні землеустрою органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до своїх повноважень:

- а) інформують у разі необхідності населення через медіа про заходи, передбачені землеустроєм;
- б) залучають представників громадських організацій та об'єднань громадян до участі в обговоренні загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель, схем землеустрою адміністративно-територіальних одиниць;
- в) готують пропозиції щодо врахування інтересів територіальних громад при здійсненні землеустрою.

Розділ V

ЗЕМЛЕУСТРІЙ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Стаття 49. Проекти землеустрою щодо приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій

Проекти землеустрою щодо приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій розробляються на підставі рішення органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень за клопотанням працівників цих підприємств, установ та організацій.

Проекти землеустрою щодо приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій включають:

- а) завдання на складання проекту землеустрою;
- б) пояснювальну записку;

{Пункт "в" частини другої статті 49 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

- г) список осіб, які мають право на отримання у власність земельної частки (паю);

г) розрахунок нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь підприємства;
{Пункт "г" частини другої статті 49 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

д) схему розподілу земель підприємств, установ, організацій на землі, що передаються у приватну власність та залишаються у державній або комунальній власності (лісгосподарського призначення, водного фонду, резервного фонду);

е) розрахунок нормативної грошової оцінки і розміру земельної частки (паю) в умовних кадастрових гектарах;

{Пункт "е" частини другої статті 49 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

є) схему поділу сільськогосподарських угідь, що підлягають приватизації, на земельні ділянки;

{Пункт "ж" частини другої статті 49 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

з) відомості про обчислення площі земельної ділянки;

и) кадастровий план земельної ділянки;

і) перелік обмежень у використанні земельних ділянок;

ї) матеріали перенесення меж земельних ділянок у натуру (на місцевість).

{Частина третю статті 49 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

{Включено статтю 49 згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 49¹. Проекти землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв)

Проекти землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) розробляються з метою формування земельних ділянок сільськогосподарських угідь, що підлягають розподілу між власниками земельних часток (паїв), а також земельних ділянок, що передаються з колективної у комунальну власність.

{Частина перша статті 49¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

У разі необхідності в проектах землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) здійснюється перерахунок розміру в умовних кадастрових гектарах та вартості земельної частки (паю).

Із площі земельних ділянок, що підлягають розподілу, виключаються:

а) деградовані, малопродуктивні, а також техногенно забруднені сільськогосподарські угіддя, що підлягають консервації;

б) заболочені землі;

в) землі, на яких розміщені розвідані родовища корисних копалин загальнодержавного значення, запаси яких затверджені у встановленому законодавством порядку;

{Пункт "г" частини третьої статті 49¹ виключено на підставі Закону № 2498-VIII від 10.07.2018}

г) землі під полезахисними лісовими смугами;

{Частина третю статті 49¹ доповнено пунктом "г" згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

д) землі під водними об'єктами;

{Частина третю статті 49¹ доповнено пунктом "д" згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

е) землі під господарськими шляхами, прогонами, польовими дорогами;

{Частина третю статті 49¹ доповнено пунктом "е" згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

є) землі, які відповідно до закону не можуть перебувати у приватній власності;

{Частина третю статті 49¹ доповнено пунктом "є" згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

ж) землі під будівлями, спорудами, іншими об'єктами нерухомого майна;

{Частина третю статті 49¹ доповнено пунктом "ж" згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

з) землі, які передаються до запасу та резервного фонду;

{Частина третю статті 49¹ доповнено пунктом "з" згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

и) інші землі несільськогосподарського призначення.

{Частина третю статті 49¹ доповнено пунктом "и" згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

Проекти землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) розробляються на підставі рішення відповідної сільської, селищної, міської ради про виділення земельних ділянок у натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв).

{Частина четверта статті 49¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018}

Проекти землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) включають:

- а) завдання на складання проекту землеустрою;
- б) пояснювальну записку;

{Пункт "в" частини п'ятої статті 49¹ виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

- г) список осіб, які мають право на отримання у власність земельної частки (паю);
- г) розрахунок (за потреби - перерахунок) нормативної грошової оцінки і розміру земельної частки (паю) в умовних кадастрових гектарах;

{Пункт "г" частини п'ятої статті 49¹ в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

- д) схему розподілу земельних ділянок власникам земельних часток (паїв);

е) відомості про площу земельних ділянок, кадастрові плани земельних ділянок, що формується або відомості про які вносяться до Державного земельного кадастру, та перелік обмежень у їх використанні;

{Пункт "е" частини п'ятої статті 49¹ в редакції Закону № 2498-VIII від 10.07.2018}

{Пункт "е" частини п'ятої статті 49¹ виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

ж) матеріали перенесення меж земельних ділянок у натуру (на місцевість), сформованих за проектом.

{Частина шостої статті 49¹ виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

{Закон доповнено статтею 49¹ згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 50. Проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок

Проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок розробляються у разі формування нових земельних ділянок із земель державної, комунальної власності (крім випадків формування земельних ділянок за іншою документацією із землеустрою) та у разі зміни цільового призначення земельних ділянок у випадках, визначених законом. Проекти землеустрою щодо відведення земельної ділянки також можуть передбачати поділ, об'єднання земельних ділянок, які перебувають у власності однієї особи.

{Частина перша статті 50 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1657-IX від 15.07.2021}

Проект землеустрою щодо відведення земельних ділянок може передбачати формування та/або зміну цільового призначення декількох земельних ділянок, за умови що розпорядником земельних ділянок буде один орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування відповідно до повноважень, визначених статтею 122 Земельного кодексу України, або власником земельної ділянки приватної власності є одна особа.

Проект землеустрою щодо відведення земельної ділянки включає:

- а) пояснювальну записку;
- б) матеріали геодезичних вишукувань та землевпорядного проектування (у разі формування земельної ділянки);
- в) розрахунок розміру втрат лісогосподарського виробництва (у випадках, передбачених законом);

{Пункт "в" частини третьої статті 50 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2698-IX від 19.10.2022}

г) розрахунок розміру збитків власників землі та землекористувачів (у випадках, передбачених законом);

- г) перелік обмежень у використанні земельної ділянки;

- д) кадастровий план земельної ділянки.

У разі формування земельної ділянки чи зміни цільового призначення земельної ділянки для потреб, пов'язаних із забудовою, до проекту додається витяг із відповідної містобудівної документації із зазначенням функціональної зони території, в межах якої розташована земельна ділянка, та обмежень у використанні території для містобудівних потреб. Ці вимоги не поширюються на випадки, якщо відповідно до закону передача (надання) земельних ділянок із земель державної або комунальної власності у власність чи користування фізичним та юридичним особам для містобудівних потреб може здійснюватися за відсутності зазначеної містобудівної документації або без дотримання правил співвідношення між видом цільового призначення земельної ділянки та видом функціонального призначення території, визначеного відповідною містобудівною документацією.

{Частина четверта статті 50 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2247-IX від 12.05.2022}

{Стаття 50 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5245-VI від 06.09.2012, № 5395-VI від 02.10.2012, № 863-VIII від 08.12.2015, № 1817-VIII від 17.01.2017, № 340-IX від 05.12.2019; в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 51. Проекти землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб

Проекти землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб розробляються в межах кварталу, мікрорайону, іншої частини території населеного пункту та за межами населеного пункту з метою формування земельних ділянок, на яких передбачається будівництво чи реконструкція об'єктів нерухомого майна.

Проекти землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб розробляються на підставі рішення відповідної сільської, селищної, міської ради або районної державної адміністрації.

Проекти землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб включають:

а) завдання на складання проекту землеустрою;

б) пояснювальну записку;

{Пункт "в" частини третьої статті 51 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

г) матеріали геодезичних вишукувань та землевпорядного проектування;

г) відомості про об'єкти нерухомого майна, розташовані на земельних ділянках, якщо права власності на такі об'єкти зареєстровані;

{Пункт "г" частини третьої статті 51 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

{Пункт "д" частини третьої статті 51 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

е) перелік обмежень у використанні земельних ділянок;

є) план організації території для містобудівних потреб;

ж) план меж зон обмежень у використанні земель (земельних ділянок);

{Пункт "з" частини третьої статті 51 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

и) викопіювання з детального плану території.

У разі формування земельної ділянки проект землеустрою щодо впорядкування територій для містобудівних потреб також включає:

а) відомості про обчислення площі земельної ділянки;

б) кадастровий план земельної ділянки;

в) перелік обмежень у використанні земельної ділянки;

г) відомості про встановлені межові знаки;

{Пункт "г" частини четвертої статті 51 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

г) відомості про межі охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон і зон особливого режиму використання земель, прибережних захисних смуг і пляжних зон (за наявності);

{Пункт "г" частини четвертої статті 51 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

д) матеріали перенесення меж земельної ділянки в натуру (на місцевість).

{Стаття 51 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 52. Проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь

Проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, розробляються за заявою землевласників або землекористувачів з метою організації сільськогосподарського виробництва і впорядкування сільськогосподарських угідь у межах землеволодінь та землекористувань для ефективного ведення сільськогосподарського виробництва, раціонального використання та охорони земель, створення сприятливого екологічного середовища і покращання природних ландшафтів.

{Частина перша статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 191-VIII від 12.02.2015}

Проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, визначають:

а) розміщення виробничих будівель і споруд;

б) організацію землеволодінь та землекористувань з виділенням сівозміни, виходячи з екологічних та економічних умов, формування інженерної та соціальної інфраструктури;

в) визначення типів і видів сівозміни з урахуванням спеціалізації сільськогосподарського виробництва;

г) складання схем чергування сільськогосподарських культур у сівозміні;

г) проектування полів сівозміни;

д) розробку плану переходу до прийнятної сівозміни;

е) перенесення в натуру (на місцевість) запроєктованих полів сівозміни.

{Частина третю статті 52 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

{Частина четверту статті 52 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Проект землеустрою, що забезпечує еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, включає:

а) завдання на складання проекту землеустрою;

б) пояснювальну записку;

в) документи, що підтверджують площу землеволодіння (землекористування);

- г) матеріали геодезичних та землепорядних вишукувань;
- г) матеріали ґрунтових обстежень (за наявності);
- д) копії агрохімічних паспортів полів, земельних ділянок (за наявності таких паспортів) у разі здійснення за проектом заходів з організації сівозміни;
- е) матеріали книги історії полів за останні три роки (за наявності);
{Пункт "е" частини п'ятої статті 52 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}
- ж) план існуючого стану використання земель у розрізі землеволодінь та землекористувань, угідь, обмежень та особливих умов використання земель;
- з) схему розміщення попередників сільськогосподарських культур (у разі здійснення за проектом заходів з організації сівозміни);
- и) план агровиробничих груп ґрунтів та крутизни схилів;
- і) план організації землеволодінь (землекористувань), впорядкування угідь, розміщення виробничих будівель і споруд, об'єктів інженерної та соціальної інфраструктури та заходів з охорони земель;
- ї) план організації території сівозміни (проекування полів сівозміни з визначенням їх типів і видів з урахуванням спеціалізації сільськогосподарського виробництва, чергування сільськогосподарських культур у сівозміні) (у разі здійснення за проектом заходів з організації сівозміни);
- й) матеріали перенесення в натуру (на місцевість) запроектованих полів сівозміни (у разі здійснення за проектом заходів з організації сівозміни);
- к) матеріали перенесення в натуру (на місцевість) меж земельних угідь (у разі здійснення за проектом зміни земельних угідь).

{Статтю 52 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 53. Проекти землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів

Проекти землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів складаються на основі затверджених у встановленому законодавством порядку генеральних планів населених пунктів.

{Частина перша статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Проекти землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів складаються з метою обґрунтування, розробки і подальшої реалізації необхідного обсягу організаційних та інженерно-технічних заходів з освоєння, поліпшення якості земель, їх раціонального використання та охорони, захисту від руйнівних процесів.

Проекти землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів розробляються на певний період та поетапно згідно з генеральними планами населених пунктів і визначають:

- а) цільове призначення земель;
- {Пункт "а" частини третьої статті 53 в редакції Закону № 3038-VI від 17.02.2011}
- б) землі, що знаходяться у власності, користуванні, в тому числі орендовані;
- в) організаційні, правові, фінансові та інші заходи щодо вдосконалення структури територій, освоєння земель, поліпшення їх якості, рекультивациі, консервації;
- г) необхідність і обсяги економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель;
- г) заходи для забезпечення режиму використання земель охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон і зон особливого режиму використання, а також відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам внаслідок встановлення цих зон;
- д) напрями природоохоронної діяльності.

Проекти землеустрою можуть передбачати також формування земельних ділянок державної та комунальної власності за рахунок земель, не наданих у користування.

{Статтю 53 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 3038-VI від 17.02.2011}

Проекти землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів розробляються на підставі рішення відповідної сільської, селищної, міської ради.

{Статтю 53 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 3038-VI від 17.02.2011; в редакції Законів № 5395-VI від 02.10.2012, № 497-VIII від 02.06.2015}

Проекти землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів включають:

- а) завдання на складання проекту землеустрою;
- б) пояснювальну записку;
- {Пункт "в" частини шостої статті 53 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}
- г) вкопіювання з містобудівної документації (за наявності);
- г) матеріали геодезичних та землепорядних вишукувань;
- д) переліки земельних ділянок (земель), наданих у власність (користування) з кадастровими номерами, наданих у власність (користування) без кадастрових номерів, не наданих у власність чи користування у розрізі угідь, що використовуються без документів, які посвідчують право на них;

- е) переліки земельних ділянок, на які встановлено обмеження або обтяження;
- є) експлікацію земельних угідь за власниками та користувачами земельних ділянок;
- ж) відомості про обчислення площі земельних ділянок;
- з) план організації території населеного пункту;
{Пункт "и" частини шостої статті 53 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

і) збірний план земельних ділянок, наданих у власність чи користування, та земельних ділянок, не наданих у власність чи користування;

ї) плани сучасного та перспективного використання земель у межах відповідного населеного пункту;

й) план розподілу земель за категоріями, власниками і користувачами (форма власності, вид речового права), угіддями з відображенням наявних обмежень (обтяжень);

{Пункт "к" частини шостої статті 53 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

{Частина статті 53 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

У разі формування земельної ділянки проект землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів також включає:

- а) відомості про обчислення площі земельної ділянки;
- б) кадастровий план земельної ділянки;
- в) матеріали перенесення меж земельної ділянки в натуру (на місцевість);
- г) перелік обмежень у використанні земельних ділянок;
- ґ) відомості про встановлені межові знаки;

{Пункт "г" частини сьомої статті 53 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

д) відомості про перенесення в натуру (на місцевість) меж охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон і зон особливого режиму використання земель за їх наявності.

{Пункт "д" частини сьомої статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

{Частина статті 53 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 54. Робочі проекти землеустрою

Робочі проекти землеустрою розробляються з метою здійснення заходів з рекультиватії порушених земель, зняття та перенесення родючого шару ґрунту, консервації деградованих та малопродуктивних угідь, поліпшення сільськогосподарських і лісогосподарських угідь, захисту земель від ерозії, підтоплення, заболочення, вторинного засолення, висушення, зсувів, ущільнення, закислення, забруднення промисловими та іншими відходами, радіоактивними та хімічними речовинами.

{Частина перша статті 54 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2314-VIII від 01.03.2018, № 402-IX від 19.12.2019; в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Робочі проекти землеустрою розробляються на підставі рішення власника земельної ділянки (щодо земель державної та комунальної власності - рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування) або землекористувача.

{Частина друга статті 54 із змінами, внесеними згідно із Законом № 402-IX від 19.12.2019; в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Робочі проекти землеустрою щодо рекультиватії земель, порушених внаслідок дослідно-промислової розробки родовищ бурштину, інших корисних копалин загальнодержавного значення, нафти і газу та/або видобування бурштину, інших корисних копалин загальнодержавного значення, нафти і газу, крім підстав, визначених абзацом першим частини другої цієї статті, можуть розроблятися на підставі рішення замовника, якому надано спеціальний дозвіл на користування надрами з метою дослідно-промислової розробки родовищ бурштину, інших корисних копалин загальнодержавного значення, нафти і газу та/або видобування бурштину, інших корисних копалин загальнодержавного значення, нафти і газу.

{Статтю 54 доповнено новою частиною згідно із Законом № 402-IX від 19.12.2019}

Робочий проект землеустрою включає:

- а) завдання на складання робочого проекту землеустрою;
- б) пояснювальну записку;

{Пункт "в" частини четвертої статті 54 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

- г) характеристику природних та агрокліматичних умов відповідної території;
- ґ) матеріали ґрунтових та інших обстежень;
- д) матеріали геодезичних вишукувань та землевпорядного проектування;
- е) техніко-економічні показники робочого проекту землеустрою;
- є) проектні рішення з визначення комплексу заходів та обсягу робіт з охорони земель;
- ж) розрахунки кошторисної вартості щодо впровадження запроєктованих заходів з охорони земель;

{Пункт "з" частини четвертої статті 54 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

и) плани агровиробничих груп ґрунтів та крутизни схилів (за потреби);

{Пункт "и" частини четвертої статті 54 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

і) плани запроектованих заходів;

ї) матеріали перенесення проекту в натуру (на місцевість).

Правила розроблення робочих проектів землеустрою затверджуються Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 54 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

{Стаття 54 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 55. Технічна документація із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості)

Встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) здійснюється відповідно до відомостей Державного земельного кадастру, матеріалів Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель, матеріалів топографо-геодезичних робіт.

Технічна документація із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) розробляється за рішенням власника (розпорядника) земельної ділянки, землекористувача.

У разі передачі у власність та користування земельної ділянки на підставі технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування технічна документація розробляється на підставі дозволу, виданого відповідним органом (крім випадків, якщо відповідно до закону розроблення технічної документації здійснюється без надання такого дозволу).

{Частина третя статті 55 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2247-IX від 12.05.2022}

Технічна документація із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) включає:

- а) завдання на складання технічної документації із землеустрою;
- б) пояснювальну записку;
- в) матеріали топографо-геодезичних робіт;
- г) кадастровий план земельної ділянки;
- ґ) перелік обмежень у використанні земельної ділянки;
- д) відомості про встановлені межові знаки.

{Стаття 55 із змінами, внесеними згідно із Законами № 497-VIII від 02.06.2015, № 155-IX від 03.10.2019; в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 55¹. Технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право суборенди, сервітуту

Встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту, проводиться відповідно до топографо-геодезичних і картографічних матеріалів.

Технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту, включає:

- а) пояснювальну записку;
- б) технічне завдання на складання документації, затверджене замовником документації;
- в) кадастровий план земельної ділянки із зазначенням меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту;
- г) матеріали польових геодезичних робіт;
- ґ) копії документів, що є підставою для виникнення прав суборенди, сервітуту.

{Закон доповнено статтею 55¹ згідно із Законом № 3613-VI від 07.07.2011}

Стаття 55². Технічна документація із землеустрою щодо резервування цінних для заповідання територій та об'єктів

Технічна документація із землеустрою щодо резервування цінних для заповідання територій та об'єктів включає:

- а) завдання на складання технічної документації із землеустрою;
- б) пояснювальну записку із зазначенням характеристик території, що обумовлюють необхідність її заповідання, особливих вимог охорони навколишнього природного середовища та обмежень, що визначаються рішенням про резервування;
- в) матеріали землевпорядного проектування та геодезичних вишукувань;
- г) перелік обмежень у використанні земель;
- ґ) відомості обчислення площі резервування території, зони обмеження, у тому числі каталог координат.

{Закон доповнено статтею 55² згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 56. Технічна документація із землеустрою щодо поділу та об'єднання земельних ділянок

Технічна документація із землеустрою щодо поділу та об'єднання земельних ділянок розробляється за рішенням власників земельних ділянок за згодою заставодержателів, користувачів земельних ділянок.

{Статтю 56 доповнено новою частиною першою згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Технічна документація із землеустрою щодо поділу та об'єднання земельних ділянок включає:

- а) пояснювальну записку;
- б) технічне завдання на складання документації, затверджене замовником документації;
- в) кадастрові плани земельних ділянок, які об'єднуються в одну земельну ділянку, або частини земельної ділянки, яка виділяється в окрему земельну ділянку;

г) матеріали польових геодезичних робіт;

г) відомості про встановлені межові знаки на межі поділу;

{Пункт "г" частини другої статті 56 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

д) перелік обтяжень прав на земельну ділянку, обмежень на її використання та наявні земельні сервітути.

{Пункт "е" частини другої статті 56 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

{Пункт "е" частини другої статті 56 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

{Стаття 56 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1066-VI від 05.03.2009, № 1702-VI від 05.11.2009; в редакції Закону № 3613-VI від 07.07.2011}

Стаття 57. Технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель

Технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель розробляється за рішенням власників (розпорядників) земельних ділянок або за рішенням сільських, селищних, міських рад. Рішення про розроблення технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації масиву земель сільськогосподарського призначення приймається у порядку, визначеному статтею 35 цього Закону.

Технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель включає:

- а) пояснювальну записку;
- б) матеріали топографо-геодезичних вишукувань;
- в) пропозиції щодо узгодження даних, отриманих у результаті проведення інвентаризації земель, з інформацією, що міститься у документах, що посвідчують право на земельну ділянку, та Державному земельному кадастрі;

г) робочий і зведений інвентаризаційні плани;

г) переліки земельних ділянок (земель) у розрізі за категоріями земель та угіддями, наданих у власність (користування) з кадастровими номерами, наданих у власність (користування) без кадастрових номерів, не наданих у власність чи користування, що використовуються без документів, що посвідчують право на них, що використовуються не за цільовим призначенням, невитребуваних земельних часток (паїв), відумерлої спадщини;

д) відомості про меліоративну мережу або її складову частину/частини, в тому числі надані центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері гідротехнічної меліорації земель, для державної реєстрації меліоративної мережі або її складової частини/частин у Державному земельному кадастрі, а також про земельні ділянки, на яких вони розміщені;

{Частину другу статті 57 доповнено пунктом "д" згідно із Законом № 2079-IX від 17.02.2022}

е) відомості про земельні ділянки (частини земельних ділянок) та масиви земель сільськогосподарського призначення, включених до території обслуговування меліоративної мережі.

{Частину другу статті 57 доповнено пунктом "е" згідно із Законом № 2079-IX від 17.02.2022}

У разі формування земельної ділянки технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель також включає:

- а) відомості про обчислення площі земельної ділянки;
- б) кадастровий план земельної ділянки;
- в) перелік обмежень у використанні земельних ділянок;
- г) відомості про встановлені межові знаки.

У разі виправлення помилок, допущених у відомостях Державного земельного кадастру щодо меж земельних ділянок та/або інших відомостей про земельні ділянки, технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель також включає кадастрові плани відповідних земельних ділянок із зазначенням виправлених відомостей про них.

У разі формування земельної ділянки під час інвентаризації земель не допускається:

- а) розташування однієї будівлі на декількох земельних ділянках;
- б) розташування на земельній ділянці лише окремої частини будівлі.

Кадастрові плани земельних ділянок, помилки у відомостях Державного земельного кадастру щодо яких виправляються, погоджуються з власниками таких земельних ділянок (якщо земельна ділянка перебуває у користуванні - також із землекористувачем).

{Стаття 57 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2498-VIII від 10.07.2018; в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 57¹. Технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж режимоутворюючих об'єктів культурної спадщини

Технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж режимоутворюючих об'єктів культурної спадщини розробляється з метою внесення до Державного земельного кадастру відомостей про межі територій пам'яток культурної спадщини, зон охорони, об'єктів культурної всесвітньої спадщини, буферних зон, історичних ареалів населених місць, охоронюваних археологічних територій, історико-культурних заповідників та історико-культурних заповідних територій, а також пов'язаних з ними обмежень у використанні земель, що встановлені Законом України "Про охорону культурної спадщини" і діють до затвердження відповідної науково-проектної документації у сфері охорони культурної спадщини.

Технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж режимоутворюючого об'єкта культурної спадщини включає:

- а) завдання на складання документації;
- б) пояснювальну записку;
- в) матеріали геодезичних вишукувань з визначення координат поворотних точок меж режимоутворюючого об'єкта;
- г) перелік обмежень у використанні земельної ділянки.

{Закон доповнено статтею 57¹ згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 58. Врахування державних інтересів при здійсненні землеустрою на місцевому рівні

Врахування державних інтересів при здійсненні землеустрою на місцевому рівні полягає у виконанні заходів, передбачених загальнодержавними програмами щодо використання та охорони земель, схемами землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель, здійснення державного контролю за використанням та охороною земель.

{Частина перша статті 58 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 59. Врахування громадських і приватних інтересів при здійсненні землеустрою на місцевому рівні

Врахування громадських інтересів при здійсненні землеустрою на місцевому рівні полягає в прогнозуванні та забезпеченні комплексного розвитку соціальної та інженерної інфраструктури території.

Врахування приватних інтересів при здійсненні землеустрою на місцевому рівні полягає у забезпеченні фізичним та юридичним особам рівних можливостей набуття у власність або користування, у тому числі на умовах оренди, земельних ділянок і в захисті їхніх прав на землю.

Розділ VI

ДЕРЖАВНИЙ І САМОВРЯДНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗДІЙСНЕННЯМ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Стаття 60. Державний контроль за здійсненням землеустрою

Державний контроль за проведенням землеустрою, виконанням запроектованих заходів із землеустрою і дотриманням вимог, встановлених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, при розробленні документації із землеустрою здійснюється органами, що здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель відповідно до повноважень, визначених законом.

{Стаття 60 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4444-VI від 23.02.2012, № 5462-VI від 16.10.2012; текст статті 60 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 61. *{Статтю 61 виключено на підставі Законів № 365-VII від 02.07.2013, № 367-VII від 02.07.2013}*

Стаття 61¹. Гарантії захисту прав замовників документації із землеустрою та третіх осіб

Відповідальність розробників документації із землеустрою перед замовниками такої документації та третіми особами за шкоду, що може бути заподіяна внаслідок необережності, недогляду і професійних помилок, допущених при складанні документації із землеустрою, підлягає обов'язковому страхуванню згідно із Законом України "Про страхування".

Страховим випадком є заподіяння замовнику та/або третій особі шкоди внаслідок складання документації із землеустрою.

Страхова сума встановлюється за згодою сторін, але не може бути меншою за 1 тисячу мінімальних розмірів заробітної плати.

Максимальний розмір страхового тарифу з розрахунку на один рік страхування становить:

0,3 відсотка страхової суми, якщо договором обов'язкового страхування не передбачено встановлення франшизи;

0,1 відсотка страхової суми, якщо договором обов'язкового страхування передбачено встановлення франшизи.

Розмір франшизи (частини збитків, що не відшкодовується страховиком) визначається за згодою сторін у договорі обов'язкового страхування, але не може перевищувати 5 відсотків розміру страхової суми.

У разі настання страхового випадку страховик здійснює виплату страхового відшкодування в розмірі заподіяної замовнику та/або третій особі майнової шкоди, визначеному судовим рішенням, що набрало законної сили, або письмовою вимогою (претензією) замовника та/або третьої особи, визнаною страхувальником та погодженою страховиком.

Страхове відшкодування здійснюється страховиком відповідно до договору обов'язкового страхування на підставі судового рішення, що набрало законної сили, або визнаної страхувальником та погодженої страховиком письмової вимоги (претензії) замовника та/або третьої особи.

{Закон доповнено статтею 61¹ згідно із Законом № 5394-VI від 02.10.2012; в редакції Закону № 367-VII від 02.07.2013; із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019; в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Стаття 62. *{Статтю 62 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}*

Стаття 63. Саморегулювання у сфері землеустрою

Саморегульними організаціями у сфері землеустрою є громадські організації, які об'єднують фізичних осіб, визнаних сертифікованими інженерами-землевпорядниками у порядку, встановленому цим Законом, отримали свій статус відповідно до вимог цього Закону та здійснюють повноваження з громадського регулювання землеустрою.

Утворення та порядок діяльності саморегульних організацій у сфері землеустрою регулюються відповідно до закону.

Саморегульні організації у сфері землеустрою є юридичними особами, які діють на засадах самоврядування і діяльність яких не має на меті отримання прибутку.

Громадська організація фізичних осіб, визнаних сертифікованими інженерами-землевпорядниками відповідно до цього Закону, що претендує на визнання її статусу саморегульної організації у сфері землеустрою, повинна відповідати таким критеріям:

її кількісний склад повинен налічувати не менше 250 сертифікованих інженерів-землевпорядників;

не менше 90 відсотків членів її загального кількісного складу повинні бути сертифікованими інженерами-землевпорядниками;

наявність встановленої процедури внутрішньої сертифікації своїх членів з метою контролю за якістю проведених ними робіт із землеустрою.

Статус саморегульної організації у сфері землеустрою надається громадським організаціям центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина п'ята статті 63 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Саморегульні організації у сфері землеустрою здійснюють такі повноваження з громадського регулювання землеустрою:

визначення правил підприємницької та професійної діяльності, обов'язкових для виконання всіма членами таких організацій, а також передбачення механізму відшкодування збитків, завданих споживачам внаслідок надання членами саморегульної організації товарів, виконання робіт (послуг) неналежної якості;

{Абзац другий частини шостої статті 63 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

контроль за виконанням положень нормативно-правових актів, норм і правил у сфері землеустрою, забезпеченням належної якості документації із землеустрою, яка складається сертифікованими інженерами-землевпорядниками - її членами;

{Абзац третій частини шостої статті 63 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

участь у розробленні нормативно-правових актів з проведення землеустрою;

участь у професійній підготовці та сертифікації інженерів-землевпорядників;

участь у складі Кваліфікаційної комісії;

захист своїх членів у питаннях судового та досудового вирішення спорів, пов'язаних із проведенням землеустрою, відповідно до закону;

сприяння розвитку конкуренції у сфері землеустрою;

підвищення професійного рівня членів саморегульної організації шляхом внутрішньої сертифікації за процедурою, встановленою саморегульною організацією;

сприяння розвитку інформаційних технологій у сфері землеустрою, широкому інформуванню суспільства про особливості організації раціонального використання та охорони земель, формування сталого землекористування;

встановлення інших вимог щодо сумлінного виконання своїми членами робіт із землеустрою, забезпечення виконання ними вимог цього Закону, нормативно-правових актів у сфері землеустрою.

{Абзац одинадцятий частини шостої статті 63 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

Сертифікований інженер-землевпорядник може бути членом лише однієї саморегульвної організації у сфері землеустрою.

{Статтю 63 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

{Стаття 63 в редакції Закону № 5394-VI від 02.10.2012}

Стаття 64. *{Статтю 64 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}*

Розділ VII НАУКОВЕ, КАДРОВЕ І ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Стаття 65. Наукове забезпечення землеустрою

Наукове забезпечення землеустрою здійснюють Національна академія наук України, Українська академія аграрних наук, мережа науково-дослідних установ і навчальних закладів у порядку, встановленому законами України.

Стаття 66. Професійна підготовка та кадрове забезпечення у сфері землеустрою

Професійною діяльністю у сфері землеустрою можуть займатися особи, які мають вищу освіту за спеціальностями та кваліфікаціями у галузі знань землеустрою.

Підготовка інженерів-землевпорядників здійснюється на факультетах землевпорядного профілю у вищих навчальних закладах відповідного рівня акредитації.

Відповідальними особами за якість робіт із землеустрою можуть бути лише сертифіковані інженери-землевпорядники.

Сертифікованими інженерами-землевпорядниками є особи, які мають вищу освіту за спеціальностями та кваліфікаціями у галузі знань землеустрою, мають стаж роботи за спеціальністю не менше одного року, склали кваліфікаційний іспит, одержали сертифікат та зареєстровані в Державному реєстрі сертифікованих інженерів-землевпорядників відповідно до цього Закону.

Сертифікованим інженером-землевпорядником не може бути особа, обмежена у дієздатності або визнана недієздатною за рішенням суду.

Складання інженерами-землевпорядниками кваліфікаційного іспиту Кваліфікаційній комісії та підвищення кваліфікації сертифікованих інженерів-землевпорядників здійснюється на базі факультетів землевпорядного профілю у вищих навчальних закладах відповідного рівня акредитації, які уклали договір з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

Кваліфікаційний іспит є процедурою, під час проведення якої підтверджується професійна компетентність особи, рівень кваліфікації і знань як виконавця робіт із землеустрою.

Вимоги до програм підвищення кваліфікації сертифікованих інженерів-землевпорядників установлюються Кваліфікаційною комісією, склад якої затверджується наказом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин. До складу Кваліфікаційної комісії включаються десять сертифікованих інженерів-землевпорядників, які делегуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, та по п'ять сертифікованих інженерів-землевпорядників від кожної саморегульвної організації у сфері землеустрою. Особа, яка делегувала члена Кваліфікаційної комісії, має право відкликати або замінити його. Зміни до складу Кваліфікаційної комісії вносяться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, протягом місяця з дня отримання подання про делегування, відкликання або заміну члена Кваліфікаційної комісії. Члени Кваліфікаційної комісії обирають із свого складу голову і секретаря комісії шляхом таємного голосування. Засідання Кваліфікаційної комісії є правомочним у разі присутності на ньому більш як половини загального складу комісії. Рішення Кваліфікаційної комісії, крім рішень про анулювання сертифіката інженера-землевпорядника та про затвердження програм підвищення кваліфікації сертифікованих інженерів-землевпорядників, приймаються на її засіданні простою більшістю голосів присутніх членів комісії. Рішення Кваліфікаційної комісії про анулювання сертифіката інженера-землевпорядника та про затвердження програм підвищення кваліфікації сертифікованих інженерів-землевпорядників приймаються на її засіданні трьома чвертями голосів від загального складу комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови Кваліфікаційної комісії є вирішальним. Член Кваліфікаційної комісії може бути виключений з її складу за власним бажанням, у разі його смерті, набрання законної сили рішенням суду про позбавлення (обмеження) волі або призначення іншого покарання, що унеможливує членство у Кваліфікаційній комісії, визнання його обмежено дієздатним або недієздатним, втрати ним громадянства України. Член Кваліфікаційної комісії виключається із складу Кваліфікаційної комісії за поданням особи, яка його делегувала, а також у разі втрати такою особою права делегувати своїх представників до складу Кваліфікаційної комісії. Кваліфікаційна комісія здійснює контроль за якістю професійної підготовки сертифікованих інженерів-землевпорядників. Рішення Кваліфікаційної комісії може бути оскаржено до суду.

{Частина восьма статті 66 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Інженер-землевпорядник, зацікавлений у складанні кваліфікаційного іспиту, подає до Кваліфікаційної комісії:

заяву встановленого зразка;

копію документа про вищу освіту у галузі знань землеустрою за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра;

документ, що підтверджує стаж роботи;

рекомендації керівника стажування;

перелік документації із землеустрою та/або оцінки земель, у складанні якої інженер-землевпорядник брав участь, засвідчений керівником стажування;

копії двох схем та/або проектів землеустрою та/або технічної документації з оцінки земель, у складанні яких інженер-землевпорядник брав участь.

Кваліфікаційний іспит включає перевірку теоретичної підготовки та практичних навичок щодо складання документації із землеустрою та оцінки земель і роботи з Єдиною державною електронною системою у сфері будівництва.

{Частина десята статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законом № 199-IX від 17.10.2019}

Інженеру-землевпоряднику, який склав кваліфікаційний іспит, видається кваліфікаційний сертифікат, що підтверджує відповідність інженера-землевпорядника кваліфікаційним вимогам та його спроможність самостійно складати окремі види документації із землеустрою та документації з оцінки земель, виконувати топографо-геодезичні і картографічні роботи, проводити інвентаризацію земель, перевіряти якість ґрунтових, геоботанічних та інших обстежень земель при здійсненні землеустрою.

Форма кваліфікаційного сертифіката встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин.

Інженери-землевпорядники, позбавлені кваліфікаційного сертифіката внаслідок порушення законодавства у сфері землеустрою відповідно до статті 68 цього Закону, допускаються до складання кваліфікаційного іспиту після прийняття рішення про позбавлення кваліфікаційного сертифіката та за умови успішного підвищення кваліфікації.

Сертифікований інженер-землевпорядник має особисту печатку, на якій зазначаються його прізвище, ім'я, по батькові та реєстраційний номер облікової картки платника податків (РНОКПП) або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, офіційно повідомили про це відповідний орган державної податкової служби та мають відмітку у паспорті).

Особи, які не склали кваліфікаційного іспиту Кваліфікаційній комісії, допускаються до його повторного складання не раніше ніж через два місяці.

Сертифіковані інженери-землевпорядники зобов'язані не рідше одного разу на чотири роки підвищувати кваліфікацію за програмою підвищення кваліфікації.

Видача кваліфікаційного сертифіката інженерам-землевпорядникам, які склали кваліфікаційний іспит, видача свідоцтва про підвищення кваліфікації, видача їх дублікатів здійснюється навчальним закладом, на базі якого складається кваліфікаційний іспит або підвищується кваліфікація за рішенням Кваліфікаційної комісії.

Строк дії кваліфікаційного сертифіката інженера-землевпорядника не обмежений у часі, крім випадків, визначених законом. Невиконання вимоги щодо підвищення кваліфікації у встановлений законом строк є підставою для зупинення дії сертифіката на період до одержання свідоцтва про підвищення кваліфікації.

Кваліфікаційний сертифікат інженера-землевпорядника анулюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин:

- а) за зверненням сертифікованого інженера-землевпорядника;
- б) у разі набрання законної сили рішенням суду про обмеження дієздатності особи (інженера-землевпорядника), визнання її недієздатною, безвісно відсутньою;
- в) за поданням Кваліфікаційної комісії в разі встановлення факту порушення інженером-землевпорядником законодавства у сфері землеустрою відповідно до статті 68 цього Закону;
- г) на підставі свідоцтва про смерть.

Кваліфікаційний сертифікат інженера-землевпорядника може бути також анульований за рішенням суду.

Рішення про зупинення дії чи анулювання кваліфікаційного сертифіката інженера-землевпорядника може бути оскаржено до суду.

Порядок роботи Кваліфікаційної комісії, видачі та анулювання кваліфікаційного сертифіката інженера-землевпорядника встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин.

{Стаття 66 в редакції Законів № 5394-VI від 02.10.2012, № 367-VII від 02.07.2013}

Стаття 66¹. Державний реєстр сертифікованих інженерів-землевпорядників

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, веде Державний реєстр сертифікованих інженерів-землевпорядників, які отримали кваліфікаційний сертифікат.

У Державному реєстрі сертифікованих інженерів-землевпорядників зазначається така інформація про інженера-землевпорядника:

- 1) прізвище, ім'я та по батькові;

1¹) реєстраційний номер облікової картки платника податків або серії та номера паспорта громадянина України (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків);

{Частина першу статті 66¹ доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

2) дата видачі та номер кваліфікаційного сертифіката;

3) назва навчального закладу, на базі якого складався кваліфікаційний іспит та який здійснював підвищення кваліфікації інженера-землевпорядника;

4) дата та номер протоколу рішення Кваліфікаційної комісії про видачу кваліфікаційного сертифіката;

5) види робіт із землеустрою, зазначені в кваліфікаційному свідоцтві;

6) інформація про підвищення кваліфікації;

{Пункт 6 частини другої статті 66¹ в редакції Закону № 367-VII від 02.07.2013}

7) інформація щодо анулювання чи зупинення дії кваліфікаційного сертифіката;

{Пункт 7 частини другої статті 66¹ в редакції Закону № 367-VII від 02.07.2013}

8) місце роботи інженера-землевпорядника;

9) відомості про членство у саморегульвній організації у сфері землеустрою.

Відомості про зупинення дії чи анулювання кваліфікаційного сертифіката інженера-землевпорядника вносяться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, до Державного реєстру сертифікованих інженерів-землевпорядників у строк не пізніше ніж через три робочі дні після прийняття відповідного рішення про анулювання (позбавлення) чи зупинення дії кваліфікаційного сертифіката.

{Статтю 66¹ доповнено новою частиною згідно із Законом № 367-VII від 02.07.2013}

Інформація з Державного реєстру сертифікованих інженерів-землевпорядників надається за письмовою заявою фізичним і юридичним особам у формі витягу на безоплатній основі.

Державний реєстр сертифікованих інженерів-землевпорядників оприлюднюється на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, крім відомостей про реєстраційний номер облікової картки платника податків, серії та номера паспорта громадянина України. Технологічні та програмні засоби, необхідні для оприлюднення відомостей Державного реєстру сертифікованих інженерів-землевпорядників, повинні забезпечувати юридичним та фізичним особам можливість безоплатного анонімного перегляду, копіювання та роздрукування реєстру на основі поширених веб-оглядачів та редакторів без необхідності застосування спеціально створених для цього технологічних та програмних засобів, цілодобово, без обмежень.

{Частина п'ята статті 66¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

Інженери-землевпорядники несуть відповідальність за достовірність інформації, яка подається до Державного реєстру сертифікованих інженерів-землевпорядників, у порядку, встановленому цим Законом.

{Закон доповнено статтею 66¹ згідно із Законом № 5394-VI від 02.10.2012}

Стаття 67. Фінансування робіт із землеустрою

Фінансування робіт із землеустрою здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, коштів юридичних осіб, громадян та інших джерел, не заборонених законом.

За рахунок коштів Державного бюджету України в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України, фінансуються:

{Пункт "а" частини другої статті 67 виключено на підставі Закону № 1175-IX від 02.02.2021}

б) розробка загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель;

в) розробка проектів законів України, інших нормативно-правових актів з питань землеустрою;

г) науково-дослідні роботи та фундаментальні дослідження у сфері землеустрою загальнодержавного значення;

г) проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів, що мають особливу екологічну, оздоровчу, наукову, естетичну та історико-культурну цінність;

{Пункт "г" частини другої статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

д) здійснення землеустрою на землях державної власності та проведення державної інвентаризації земель;

{Пункт "д" частини другої статті 67 в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

е) розробка технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) щодо земельних ділянок усіх форм власності, сформованих до 2004 року, відомості про які не внесені до Державного земельного кадастру, а також земельних ділянок усіх форм власності, речові права на які (документи, що посвідчують права на них) зареєстровано до 1 січня 2013 року, але відомості про які не внесені до Державного земельного кадастру.

{Частину другу статті 67 доповнено пунктом "е" згідно із Законом № 340-IX від 05.12.2019}

{Частина третю статті 67 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

{Частина четверту статті 67 виключено на підставі Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

Розділ VIII ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Стаття 68. Відповідальність за порушення законодавства у сфері землеустрою

Особи, винні в порушенні законодавства у сфері землеустрою, несуть відповідальність згідно із законом.

Кваліфікаційна комісія за результатами розгляду письмових звернень заінтересованих осіб, замовників документації із землеустрою, органів державної влади та місцевого самоврядування, саморегульованих організацій у сфері землеустрою робить подання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, про позбавлення сертифікованого інженера-землевпорядника кваліфікаційного сертифіката (його анулювання) з таких підстав:

встановлення Кваліфікаційною комісією факту порушення сертифікованим інженером-землевпорядником законодавства у сфері землеустрою та Державного земельного кадастру, що призвело до порушення прав та/або законних інтересів замовників документації із землеустрою, юридичних або фізичних осіб, держави, територіальної громади, на підставі розгляду письмових звернень таких осіб, органів державної влади, органів місцевого самоврядування;

{Абзац другий частини другої статті 68 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019; в редакції Закону № 1423-IX від 28.04.2021}

рішення суду за фактами неякісного проведення землеустрою сертифікованим інженером-землевпорядником;

наявність у сертифікованого інженера-землевпорядника непогашеної судимості за корисливі кримінальні правопорушення;

{Абзац четвертий частини другої статті 68 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

з'ясування факту неправомірної видачі кваліфікаційного сертифіката.

На підставі подання Кваліфікаційної комісії про позбавлення сертифікованого інженера-землевпорядника кваліфікаційного сертифіката центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, приймає відповідне рішення та повідомляє його письмово у двотижневий строк після надходження відповідного протоколу засідання Кваліфікаційної комісії.

Рішення про позбавлення сертифікованого інженера-землевпорядника кваліфікаційного сертифіката може бути оскаржено в судовому порядку.

Рішення про видачу кваліфікаційного сертифіката інженеру-землевпоряднику, який був позбавлений його на підставі цього Закону, приймається Кваліфікаційною комісією в порядку, передбаченому для видачі кваліфікаційного сертифіката.

Рішення про зупинення дії кваліфікаційного сертифіката сертифікованого інженера-землевпорядника приймається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, у разі:

невиконання вимог частини шостої статті 32, частини тринадцятої статті 66 цього Закону;

{Абзац другий частини шостої статті 68 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

зазначення завідомо неправдивих даних, що призвело до викривлення інформації в Державному реєстрі сертифікованих інженерів-землевпорядників.

Дія кваліфікаційного сертифіката поновлюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, у тижневий строк після усунення особою наявних зауважень.

Складення документації із землеустрою особою, яка не отримала кваліфікаційного сертифіката, яку позбавлено кваліфікаційного сертифіката або дія кваліфікаційного сертифіката якої зупинена, забороняється. Документація із землеустрою та технічна документація з оцінки земель, яка була підписана такою особою, є недійсною.

Притягнення осіб, винних у порушенні законодавства у сфері землеустрою, до відповідальності, передбаченої законами України, не звільняє їх від обов'язку відшкодувати шкоду, заподіяну в результаті порушення цього законодавства.

{Стаття 68 в редакції Закону № 5394-VI від 02.10.2012}

Стаття 69. Відшкодування шкоди, заподіяної у результаті здійснення землеустрою

Шкода, заподіяна в результаті здійснення землеустрою фізичній особі, її майну чи майну юридичної особи, підлягає відшкодуванню в повному обсязі особою, яка її заподіяла, у порядку, встановленому законодавством України.

Стаття 70. Вирішення спорів з питань землеустрою

Спори, що виникають при здійсненні землеустрою, вирішуються судом.

Розділ IX ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

1¹. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, видає дублікати кваліфікаційних сертифікатів інженерів-землевпорядників, отриманих ними відповідно до Закону України від 2 жовтня 2012 року № 5394-VI "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дерегуляції господарської діяльності з проведення робіт із землеустрою та землеоціночних робіт".

{Розділ IX доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 367-VII від 02.07.2013}

1². До 1 січня 2024 року:

а) до складу проектів землеустрою щодо відведення земельної ділянки, технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель включається:

щодо земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, земельних ділянок, розташованих на території чи в межах об'єкта природно-заповідного фонду, його охоронної зони, земель, зарезервованих для заповідання, або в межах прибережної захисної смуги, - інформація про обмеження у використанні земель, додержання режиму охорони та використання відповідної території та вимоги природоохоронного законодавства, надана органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим у сфері охорони навколишнього природного середовища, структурним підрозділом обласної, Київської чи Севастопольської міської державної адміністрації у сфері охорони навколишнього природного середовища, з обов'язковим посиланням на закони та прийняті відповідно до них нормативно-правові акти, а також проекти створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, проекти організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду, положення про них та/або схеми формування екологічної мережі, програми у сфері формування, збереження та використання екологічної мережі, а щодо земельних ділянок, розташованих у зоні відчуження або зоні безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, - центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища;

щодо земельної ділянки, розташованої на території об'єкта культурної всесвітньої спадщини, буферної зони, історико-культурного заповідника державного значення, історико-культурної заповідної території, пам'ятки культурної спадщини національного значення, її зони охорони, в історичному ареалі населеного місця та охоронюваній археологічній території, - інформація про наявність у межах земельної ділянки режимоутворюючих об'єктів культурної спадщини та обмеження у використанні земельної ділянки, надана центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини;

щодо земельної ділянки, розташованої на території пам'ятки культурної спадщини місцевого значення, історико-культурного заповідника місцевого значення, їх зон охорони, - інформація про режимоутворюючі об'єкти культурної спадщини та обмеження у використанні земельної ділянки, надана органом охорони культурної спадщини органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласної, Київської чи Севастопольської міських державних адміністрацій;

б) до складу проектів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів включається:

інформація про наявність у межах земельної ділянки територій об'єктів культурної всесвітньої спадщини, буферних зон, історико-культурних заповідників та історико-культурних заповідних територій, пам'яток культурної спадщини, їх зон охорони, історичних ареалів населених місць та охоронюваних археологічних територій, а також про обмеження у використанні земельної ділянки, надана центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини, органом охорони культурної спадщини органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласних, Київської чи Севастопольської міських державних адміністрацій (щодо проектів, за якими здійснюється встановлення меж територій історико-культурного призначення, режимоутворюючих об'єктів культурної спадщини);

інформація про обмеження у використанні земельної ділянки, надана центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища (у разі наявності територій чи об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, земель оздоровчого, рекреаційного призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон), органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим у сфері охорони навколишнього природного середовища, структурним підрозділом відповідної обласної, Київської чи Севастопольської міської державної адміністрації у сфері охорони навколишнього природного середовища (у разі наявності територій чи об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення).

Інформація, зазначена у цьому пункті, надається відповідним органом виконавчої влади в електронній формі за зверненням розробника проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель протягом 10 робочих днів з дня одержання проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки. При розгляді звернення про надання інформації забороняється вимагати:

{Абзац дев'ятий пункту 1² розділу IX із змінами, внесеними згідно із Законом № 2247-IX від 12.05.2022}

додаткові матеріали та документи, не включені до проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель відповідно до статей 50 та 57 Закону України "Про землеустрій";

{Абзац десятий пункту 1² розділу IX із змінами, внесеними згідно із Законом № 2247-IX від 12.05.2022}

надання погодження проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель будь-якими іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями;

{Абзац одинадцятий пункту 1² розділу IX із змінами, внесеними згідно із Законом № 2247-IX від 12.05.2022}

проведення будь-яких обстежень, експертиз і робіт.

{Розділ IX доповнено пунктом 1² згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

1³. Вимоги частин п'ятої і шостої статті 28 цього Закону не поширюються на випадки виконання робіт із землеустрою, передбачені договорами, укладеними до набрання чинності зазначеними частинами.

{Розділ IX доповнено пунктом 1³ згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021}

1⁴. Вимоги частини третьої статті 55 цього Закону не поширюються на випадки розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) на замовлення особи, якій на підставі рішення Кабінету Міністрів України та відповідного договору було передано у господарське відання об'єкт державної власності, що використовується у процесі провадження діяльності з передачі електричної енергії і транспортування та/або зберігання природного газу, яка розробляється з метою передачі земельної ділянки, на якій розміщений такий об'єкт, у постійне користування зазначеній особі.

{Розділ IX доповнено пунктом 1⁴ згідно із Законом № 1720-IX від 08.09.2021}

1⁵. Розроблення документації із землеустрою в Україні або окремих її місцевостях, у яких введено воєнний стан, здійснюється з урахуванням пункту 27 розділу X "Перехідні положення" Земельного кодексу України.

{Розділ IX доповнено пунктом 1⁵ згідно із Законом № 2145-IX від 24.03.2022}

2. Кабінету Міністрів України в шестимісячний строк з дня опублікування цього Закону:

- а) забезпечити прийняття відповідно до своїх повноважень нормативно-правових актів, що впливають з цього Закону;
- б) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- в) забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України

Л.КУЧМА

**м. Київ
22 травня 2003 року
№ 858-IV**

Про землеустрій
Закон України від 22.05.2003 № 858-IV
Редакція від **31.03.2023**, підстава — [2849-IX](#)
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/858-15>

Законодавство України
станом на 14.04.2023
чинний

858-15

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 04.07.2003 — 2003 р., № 25, стор. 122, стаття 1178, код акта 25520/2003
- **Голос України** від 08.07.2003 — № 124
- **Відомості Верховної Ради України** від 05.09.2003 — 2003 р., № 36, стаття 282